

НУБІП України

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

10.06 – КМР. 173 “С” 2023.01.31. 3 ТЗ

КОЛМАЦУЙ ЄВГЕНІЙ ВАЛЕНТИНОВИЧ

2023 р.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Гумантарно-педагогічний факультет

УДК 351.746.1(6)

НУБІП України

ПОГОДЖЕНО Декан гумантарно-педагогічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ Завідувач кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

НУБІП України

Савицька Г.М. 2023 р. Хвіст В.Ф. 2023 р.

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА *на тему*

Безпеківі проблеми африканського регіону

НУБІП України

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Освітня програма Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Орієнтація

освітньої програми

освітньо-професійна

НУБІП України

Гарант освітньої програми

Доктор політичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Макаренко

Л.П.

НУБІП України

Керівник магістерської кваліфікаційної роботи

Кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних відносин і суспільних наук

Лановіюк Л.П.

Виконав

Колмацуй Є.В.

НУБІП України

НУБІП України

КИЇВ / 2023
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри міжнародних
відносин і суспільних наук
Стрілець В.В.
2023 р.
ЗАВДАННЯ

ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТУ
Колмацюю Євгенію Валентиновичу

Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Орієнтація освітньої програми освітньо-професійна

Тема магістерської роботи: «Безпекові проблеми африканського регіону»
затверджена наказом ректора НУБіП України від 31.01.2023 р.
Термін подання завершеної роботи на кафедру 2023.11.03.

Вихідні дані до магістерської роботи:

- 1) наукові дослідження з питань безпекової ситуації;
- 2) вітчизняні та зарубіжні літературні джерела з проблеми дослідження;
- 3) тексти протоколів зустрічей, спільні заяви, декларації, домовленості, угоди.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

- розглянути поняття конфлікту, його види, причини та передумови виникнення у державах;
- розкрити зміст та узагальнити наукові дослідження з проблеми безпекового стану на африканському континенті;
- дослідити історичні передумови виникнення територіальних суперечок, які є дестабілізаційним фактором на континенті;
- визначити специфіку конфліктів етнічного та релігійного типу;

НУБІП України

проаналізувати перспективи врегулювання конфліктів на континенті та роль держави у цьому процесі.

НУБІП України

Дата видачі завдання

04.10.2023 р.

Керівник магістерської роботи

Лановюк Л.П.

НУБІП України

Завдання прийняв до виконання

Колмацуй Є.В.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

РЕФЕРАТ

магістерської роботи студента магістратури гумантарно-педагогічного факультету спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», освітньо-професійної програми «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Національного університету біоресурсів і природокористування України Івашука Максима Володимировича на тему: «Безпекові проблеми африканського регіону»

Магістерська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Основний текст магістерської роботи викладено на 89 сторінках, у тому числі робота містить 50 використаних джерел.

Робота присвячена безпековим проблемам, які виникають в Африканському регіону та спробам їх врегулювання та вирішення. Найбільшою проблемою та загрозою для безпеки африканських країн залишається конфлікт. Він породжує нестабільність та гальмує ефективний розвиток держави, загрожуючи її національній безпеці. Національні інтереси безпосередньо пов'язані з національною безпекою, а отже основною метою держав є створення сприятливого середовища для реалізації національних інтересів на міжнародній арені. Невід'ємною частиною цього є захист своїх державних кордонів, національних інтересів та перспективи їх реалізації та захисту.

Територіальні суперечки залишаються основним фактором розпалювання конфліктів та викликом для національної безпеки африканських держав.

Після хвилі здобуття незалежності наслідком невирішених питань національних кордонів стали конфлікти та політична нестабільність, пов'язані з хаотично визначеними державними кордонами, без врахування особливостей етнічних груп африканського населення. Це також породило загострення відносин між різними групами етносів та продовжує викликати етнічні протиріччя, наслідком яких стали громадянські війни і геноциди в Африці. Ключовим аспектом їх виникнення були саме етнічні та релігійні відмінності. У свою чергу природні ресурси та екологія лише загострюють ці протиріччя. Погана екологія викликає зuboжіння, породжує голод та боротьбу за виживання.

Ці проблеми впливають не лише на безпекову ситуацію країн Африки, але й стають викликом для всього світу, оскільки створюють величезні потоки біженців, які шукають притулку. Тому до цих проблем повинен

прислухатися не лише Африканський континент, але й усі суб'єкти на арені міжнародних відносин. Натомість ефективні шляхи вирішення цих проблем залежать лише від африканських держав та їх урядів. Африканські держави повинні самостійно почати вибудовувати ефективну національну безпеку свого регіону, а не перекладати цю відповідальність на інших потужних гравців міжнародної арени з надією, що їхні проблеми будуть вирішені без їхньої участі.

Ключові слова: Африка, африканський регіон, безпекова ситуація, національна безпека, конфлікт.

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. АФРИКА У СФЕРІ СВІТОВОЇ ПОЛІТИКИ

1.1. Африканський континент на арені міжнародних відносин

1.2. Стан та джерельна база дослідження

Висновки до 1 розділу

РОЗДІЛ 2. БЕЗПЕКОВІ ПРОБЛЕМИ АФРИКИ

2.1. Територіальні суперечки на Африканському континенті

2.2. Етнічні та релігійні конфлікти у регіоні

2.3. Прояви тероризму в Африці

Висновки до 2 розділу

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

3.1. Аналіз перспектив вирішення безпекових проблем регіону

3.2. Роль міжнародних акторів при врегулюванні конфліктних ситуацій

Висновки до 3 розділу

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Масштабні зміни, які відбуваються на початку XXI століття у суспільно-політичній, соціально-економічній та безпековій сферах актуалізували й обумовили необхідність під новим кутом зору проаналізувати роль, яку на сьогоднішній день відіграють держави

Африканського регіону в інституціональному та політико-дипломатичному розвитку глобалізованого світу XXI ст. Африка – це другий за розмірами та чисельністю населення материк світу, стереотипне уявлення про який як «периферію світу» наразі не зовсім відповідає дійсності. Безперечно, не відкидаємо при цьому полярну контрастність у розвитку африканських держав. Сьогодні країни африканського регіону зміцнюють свої позиції на міжнародній арені та з ряду об'єктивно детермінованих сучасністю чинників стають привабливими для провідних політичних акторів.

Актуальність дослідження безпекових проблем африканського регіону надзвичайно висока через їх потужний вплив на міжнародну стабільність, економічний розвиток, гуманітарну допомогу та глобальну безпеку. Конфлікти, тероризм, економічна нестабільність, порушення прав людини, етнічні та релігійні напруги створюють комплексні виклики, які потребують осмисленого дослідження для здійснення ефективних інтервенцій. Розуміння коренів цих проблем сприятиме розробці стратегій забезпечення стабільності, демократії, прав людини та рівного розвитку. Дослідження має важливий вплив на міжнародні відносини, економіку та гуманітарну сферу, сприяючи сталому розвитку та забезпеченню безпеки в Африці та за її межами. Сьогодні за вплив на Африку йде напружена боротьба між найбільшими світовими державами. Фактично, у цьому змаганні за вплив на зазначений регіон, створюється майбутній формат геостратегічного дизайну світу середини та другої половини XXI ст.

Ступінь дослідженості теми. Ступінь дослідженості теми безпекових проблем африканського регіону можна оцінити як високий, але із значними можливостями для подальших досліджень. Протягом останніх десятиліть було проведено багато досліджень, аналізів та звернень до цього читання. Однак багатогранність проблем, що стосуються безпеки в Африці, робить цю тему все ще актуальною та потребуючою подальшого вивчення. Дослідники зосереджувалися на різних аспектах, таких як політичні конфлікти, тероризм, економічна нестабільність, гуманітарні кризи, порушення прав людини, релігійна та етнічна напруга тощо. Однак в регіоні існують глибокі жерні цих проблем, пов'язані з колоніальним минулим, недостатньою розвиненістю, корупцією та іншими чинниками. Ці аспекти також потребують докладнішого дослідження. Крім того, зростаюча роль глобальних факторів, таких як зміна клімату, міжнародна торгівля, технологічний розвиток, також впливає на безпекову ситуацію в регіоні. Важливо вивчити, як ці фактори взаємодіють з внутрішніми проблемами Африки та як можна зробити спрямовані кроки для покращення ситуації. Подальше дослідження безпекових проблем африканського регіону також може включати аналіз взаємодії між різними проблемами. Наприклад, дослідження може вивчити, як політичні конфлікти можуть сприяти економічній нестабільності, або як гуманітарна криза може підживлювати соціальну напругу. Отже, хоча дослідники вже внесли значний внесок у розуміння безпекових проблем Африки, тема залишається широкою та складною для вивчення, з великим потенціалом для нових досліджень та інноваційних підходів до вирішення проблем регіону.

Метою дослідження є систематичний аналіз та розуміння комплексних безпекових викликів, які стоять перед регіоном також в розкритті складної ситуації та розробці практичних рекомендацій для покращення безпеки, стабільності та розвитку регіону. Відповідно до мети дослідження, були поставлені наступні **завдання**:

1. Розібрати африканський континент як актора міжнародних відносин
2. Аналізувати стан та джерельну базу дослідження
3. Зрозуміти яким чином територіальні конфлікти впливають на життя регіону
4. Проаналізувати сучасні виклики безпеці регіону

5. Розібрати варіанти вирішення безпекових проблем

6. Виявити безпосередні відносини Африки з міжнародними угруповуваннями

Об'єктом дослідження є безпекові проблеми африканського регіону

Предметом дослідження є фактори, прояви та взаємодія різних безпекових викликів у африканському регіоні, такі як політичні конфлікти, тероризм, економічна нестабільність, гуманітарні кризи, порушення прав людини, етнічні та релігійні напруги, а також можливі шляхи їх вирішення та вплив на стабільність регіону та глобальну безпеку.

Методи дослідження У роботі було застосовано міждисциплінарний підхід як синтез історії, політології та права. У роботі використано загальнонаукові методи. Серед методів використовувався метод спостереження під час моніторингу наукових публікацій, засобів масової інформації, інтернет-порталів щодо розгляду ключових питань з безпекових проблем на африканському континенті, був використаний статистичний метод який дозволив визначити тенденції, кореляції та інші зв'язки між різними показниками безпеки та стабільності. Вивчення змісту медійних матеріалів, соціальних мереж та інших джерел надало інформацію про публічну думку, ставлення громадськості та сприйняття безпекових подій. Був використаний порівняльний аналіз порівняння безпекових проблем в різних країнах або регіонах дозволило виявити спільні та унікальні аспекти ситуації. Комбінація методів допомогло отримати глибше та об'єктивне розуміння безпекових проблем африканського регіону та розробити науково обґрунтовані рекомендації для подолання цих викликів.

Наукова новизна дослідження безпекових проблем африканського регіону полягає в розширенні та поглибленні підходів до аналізу безпекових проблем африканського регіону, включаючи глобальні фактори, майбутні перспективи, соціокультурні аспекти та вивчення успішних практик

Практичне значення. Дана магістерська робота може бути використана із навчальною метою при підготовці фахівців-міжнародників при викладанні дисциплін, які торкаються проблем африканського континенту.

Джерельна база дослідження ґрунтується на письмових джерелах, які умовно можна згрупувати наступним чином: нормативно-правові документи, які

дозволяють прослідкувати міжнародні принципи, що були прийняті державами Африканського континенту з метою врегулювання конфліктів та попередження їх виникнення (наприклад, установчі акти та чартії міжнародних організацій);

Наукові дослідження як монографічного характеру, так і публікації у наукових виданнях, вітчизняних та зарубіжних дослідників; матеріали експертно-аналітичного характеру, запропоновані галузевими фахівцями, у тому числі із залученням науковців із потужних світових наукових центрів; інформаційно-статистичні матеріали, розміщені у засобах масової інформації; доповіді, інтерв'ю, виступи політичних лідерів окремих держав, дипломатів та інших офіційних осіб.

Апробація результатів дослідження.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, 6 підрозділів, висновків та списку використаних джерел.

Розділ 1.

Африка у сфері світової політики

1.1 Африканський континент у системі міжнародних відносин

Історія Африки — це історія експлуатації та маргіналізації. Ця історія відзначена трансатлантичною работоргівлею, колонізацією континенту європейськими державами, а згодом епізодами постколоніальних міждержавних і внутрішньодержавних збройних конфліктів, а також голодом і хворобами, все це вказує на корені маргінальності континенту в міжнародних відносинах (МВ) а, отже, й його досліджень у МВ. У результаті цієї історії країни Африки на південь від Сахари (SSA) багато років були на узбіччі міжнародної системи. Одночасно деякі аналізи Африки продовжують зображувати континент як периферійний щодо основних змін у глобальній політиці. Результатом маргінальності Африки стала відсутність теоретичного інтересу до МВ Африки. Літератури про африканське міжнародне співтовариство досить мізерна кількість, і багато з того, що існує, стосується ролі континенту у відносинах між Північчю та Півднем, і в основному акцент робиться саме на Північ.

Крім того, інтелектуальне виключення Африки з основної течії дебатів про міжнародні зв'язки означало, що Африку сприймали як пасивного учасника навіть у деяких важливих полях, які формували двадцять перше століття.

Підтримкою вищезазначених поглядів є позиція деяких з найважливіших мислителів у міжнародних відносинах. Ганс Моргентау, видатний класичний реаліст, чия робота та теоретичний підхід домінували у вивченні міжнародного співтовариства до 1970-х років, зазначає, що Африка не мала історії до Першої світової війни, а отже, «це був політично порожній простір» (Моргентау, 1983, стор. 369). З цієї точки зору, великі держави є єдиними державами, здатними впливати на міжнародну політику чи міжнародні відносини, а отже, африканські проблеми та проблеми країн, що розвиваються, є значною мірою несуттєвими для навколишнього середовища МВ. Крім того, хоча економічні структуралістські підходи, такі як теорія залежності, марксистська теорія та теорія світових систем, здається, фокусують увагу на Африці, викриваючи експлуататорську природу глобальних економічних відносин, вони, однак, структурно розглядають континент як частину глобальної периферії, меншою жертвою маніпуляцій великої влади/ядра. Таким чином, Африка існує лише в тій мірі, в якій на неї діють. Подібним чином, Африка також була

маргіналізована в ЗМІ протягом багатьох років. Дійсно, це викликає занепокоєння надто песимістичною картиною, представленою західними ЗМІ (які домінують у світових ЗМІ) про Африку. За тією ж логікою Мо Торагім нарікає: «Все, що ми чуємо про Африку на заході, це Дарфур, Зімбабве, Конго, Сомалі, ніби це все, що там є. Проте в Африці є 53 країни, і у багатьох із них усе добре» (Беделл, 2009). Очевидно, Африка корисна лише для створення сенсаційних звітів про людські страждання, а не для того, щоб зробити внесок у будь-яку серйозну дискусію про світову політику. Це загальне зображення Африки як бідної, безсилої та неважливої протягом останніх 30 років співпало з обмеженням простору для маневру регіону проти міжнародних фінансових установ, таких як Міжнародний валютний фонд (МВФ) і Світовий банк. Діючи в рамках неоліберальної системи, ці дві інституції відіграли такі критичні ролі у забезпеченні фінансування розвитку, що низка африканських держав втратила можливості у низці внутрішніх політичних рішень. Однак не тільки МВФ і Світовий банк мали сильний вплив на хід економічного розвитку континенту, але ситуація ускладнювалася двосторонніми урядами-донорами, які також втручалися у внутрішню політику Африки, і цю подію можна розглянути як посилення «повторного розвитку країни». Також треба зазначити що більшість африканських держав колонізували після холодної війни що також залишило свій відбиток. У доступній літературі Африку показують нам як «темний континент» і «безнадійний континент», регіон, здатність якого полягає не в створенні сил економічного та політичного розвитку, а у розмноженні глобальних катастроф. Дійсно, для більшої частини Африки час після закінчення холодної війни можна назвати втраченим, так як масштаби бідності, війни та хвороби зробили континент «шрамом на совісті світу». Стратегічна значущість Африки була на найнижчому рівні протягом останніх десятиліть, оскільки «Африканські держави були перетворені з піпаків холодної війни на нерелевантний міжнародний безлад».

Сучасна Африка опинилася в межах особливого міжнародного порядку. У той час як холодна війна забезпечила довготривалий тип стабільності в міжнародній системі, міжнародна система відразу після закінчення холодної війни характеризувалася деякою турбулентністю. Протягом цього періоду міжнародна система продемонструвала більший ступінь анархії без жодної сильної держави; хоча деякі стверджували, що США досягли і підтримували цю позицію протягом деякого часу, поки міжнародна система не перебудувалася.

Після того, як відбулося це перегрупування, МС показала деякі зрушення в осі між державами. У той час як біполярність холодної війни ґрунтувалася на ідеологічних розбіжностях, період після закінчення холодної війни характеризувався більшою мірою економічними відмінностями між розвиненим світом і країнами, що розвиваються, і Поділ Північ–Південь у порівнянні з поділом Схід–Захід часів холодної війни. Для Африки контекст, у якому вона працює, також змінився. Підтримку та захист під час холодної війни з боку США чи їхніх союзників, або Радянського Союзу та його союзників було припинено або переосмислено. Після розпаду Радянського Союзу Москва залишилася союзником деяких африканських держав. Однак це була вже не Москва Радянського Союзу, а Москва російської федерації. Приблизно протягом десятиліття, поки супердержави перегрупувалися, Африка виявилася маргіналізованою, це змінилося 11 вересня 2001 року (далі – 11 вересня), коли стратегічне значення Африки для США та Європи у «війні з тероризмом» зросло. На додаток до цього, континент також відчуває більшу залученість Китаю та залучення до нього. Зважаючи на вищесказане, очевидно, що міжнародний контекст, у якому функціонує континент, складається з чотирьох підконтекстів, а саме багатосторонніх міжурядових організацій і переговорів, таких як ООН; двосторонні відносини як з наддержавами, так і з державами, що розвиваються; внутрішньорегіональне співробітництво; і субдержавний або транснаціональний контекст. Прикладом агенції Африки в багатосторонніх міжурядових організаціях і переговорах є ООН. Будучи частиною найбільшої групи держав, африканські держави володіють значною владою голосу та утворюють сильний блок, який виступає за реформу ООН, щоб вона відображала сучасні глобальні реалії та представляла інтереси менш розвинених держав і континентів. Інші приклади африканської діяльності включають роль континенту в Схемі сертифікації Кімберлійського процесу (KPCS) для запобігання поширенню конфлікту або так званих кривавих діамантів; Африканське членство та участь у таких зібраннях, як Велика вісімка (G8) і Група двадцяти (G20). Опозиція Африки створенню штаб-квартири Африканського командування США (AFRICOM) на континенті є ще одним прикладом його діяльності, оскільки AFRICOM продовжує працювати зі своєї штаб-квартири в Штутгарті, у Німеччині. Остання подія, яка ілюструє африканське агентство, це його членство в таких утворень, як Індія, Бразилія, Південно-Африканський форум діалогу (IBSA) і БРІКС (Бразилія, Росія, Індія, Китай і Південна Африка). Одним із наслідків цього стало збільшення участі

Африки у співпраці Південь-Південь, що, у свою чергу, призвело до збільшення прямих іноземних інвестицій в Африку з незахідних держав, таких як Індія, Бразилія, Китай і Туреччина. У двосторонньому контексті африканські держави можуть розширити свої відносини з Китаєм. У регіональному контексті африканське агентство було покращено з переходом Організації африканської єдності (ОАЄ) до АС у 2002 році. Перше десятиліття існування АС дало змогу континенту укласти угоди з Європейським Союзом (ЄС) через Партнерство ЄС-Африка; з Китаєм через Форум китаїсько-африканського співробітництва (FOCAC); і з Японією через Токійську міжнародну конференцію з розвитку Африки (TICAD). Важливість Аддис-Абеби (штаб-квартира АС і деяких Агентства ООН) як дипломатична столиця зростає за рахунок кількох держав, які мають місії в АС. На субрегіональному рівні африканське агентство є очевидним у таких угодах між ЄС як Співтовариством розвитку Південної Африки (SADC).

Африка — не лише найбідніший континент на землі, це єдиний континент на сьогодні який став ще біднішим, ніж це було за часів незалежності, майже півстоліття тому — це парадокс. Африка також є найіронічнішим і найсуперечливішим з усіх континентів. Необхідно добре зрозуміти причини, через які Африка стикається з цими численними проблемами та несправедливістю, оскільки вони впливають на міжнародні відносини, зовнішню політику та дипломатію континенту. Як континент, якщо його розділити та згрупувати на історичні аналізи, Африка представляє велику кількість парадоксів, серед яких перший представляє собою дегуманізацію африканського народу перед іншими він робить африканців відмінними від інших так як вони зазнавали і до цих пір зазнають найгіршого приниження на землі. Африка за доказами вчених це колиска людства і цивілізації. Першим людським суспільством було фактично африканське суспільство. Таким чином, Африка дала людській расі багато досвіду. Але натомість африканців вважали «примітивними» та «дикунами», що населяють «темний континент».

Африканців розглядали як об'єкти та продавали як речі без душі. Це особливо виявляється протягом століть у рабстві та работоргівлі, у використанні африканських рабів в Америці та Азії; в умовах апартеїду в Південній Африці. Навіть римсько-католицька церква, яка прагне бути поборником прав людини та прагне до порятунку людських душ, колись вірила, що в африканців немає душі. Африка страждала від щрамів дегуманізації, які залишилися внаслідок

колонізації. До африканців ставилися як до об'єктів, а не як до рівних. Другим парадоксом являється ізоляція та маргіналізація населення. Незважаючи на центральне та стратегічне положення Африки на Землі, протягом історії цей континент був маргіналізованим, ігнорованим та ізольованим. Африка є найбільш політично периферійним і геополітично занедбаним континентом.

Парадокс ізоляції існує і виникає через той факт, що як континент Африку протягом тривалого часу класифікували як "Загублене місце". Але це нісенітниця, оскільки Північна Африка класифікується як острів між Європою, Середземним морем, і країнами на південь від Сахари. Це так близько до Європи так недалеко від Близького Сходу. І все ж таки внутрішня частина Африки довгий час була невідома Європі, оскільки європейці не могли потрапити в африканську глибинку. Голландці були першими європейцями, які колонізували внутрішні території Африки — з 1652 року, коли голландський Ост-Індський корабель «Гарлем» став на якор на мисі Кетону в Південній Африці та розпочав поселення в наступні роки. Таким чином, європейці відвідали і відкрили землі Далекого Сходу і Далекого Заходу, але не сусідню Африку — до якої рука європейців доторкнулася набагато пізніше. Ця ізольованість Африки зовнішнім світом мала вплив на Африку, який все ще відчувається сьогодні в міжнародних дискусіях і на конференціях. Африка все ще ізольована і консулюється лише тоді, коли, наприклад, потребують її сировини або шукають ще декілька голосів для ООН. Інакше кажучи Африка постійно була у боці від всесвітніх подій. Однак факт полягає в тому, що Африка має велике значення, і цей факт почав серйозно розглядатися на міжнародних форумах і продовжуватиме мати все більше значення в майбутньому. Те саме стосується маргіналізації. Ми маємо континент, який має стратегічне розташування у світі, з африканською діаспорою, присутньою на кожному континенті Землі та з зростаючим впливом у всіх сферах міжнародної політики та економіки. Проте Африка все ще маргіналізована, великі держави намагаються ігнорувати Африку та розглядати її присутність лише тоді, коли рента світу зацікавлена в її ресурсах або політико-економічній підтримці. Тим не менш, стає все більш очевидним, що маргіналізація Африки є неприпустимою. Інші країни можуть ізолювати та експлуатувати Африку, але ігнорувати цей континент стає дуже важко.

Парадокс фрагментації показує, що Африка, другий за величиною континент на Землі (другий після Азії), є найбільш фрагментованим. Площа

Африки становить 30 368 609 квадратних кілометрів, включаючи прилеглі острови в Атлантиці та Тихому океані. І все ж Африка має 53 держави, включаючи Західну Сахару як залежність від Марокко, або 54 держави з Сахарською Арабською Демократичною Республікою, визнаною

Африканським Союзом на початку 1980-х років. Колоніальну «боротьбу» за Африку породили сім держав на континенті: Велика Британія, Франція,

Німеччина, Бельгія, Португалія, Італія та Іспанія. Вони запровадили в Африці політику та практику «розділяй та володарюй», яку африканцям так і не вдалося подолати через стільки років після здобуття політичної незалежності.

Розташування Африки є центральним, стратегічним прямо в центрі земної кулі.

Проте континент обходять занадто часто. Поділ або фрагментація Африки на велику кількість політичних одиниць є залишковим ефектом європейської колонізації, яка продовжує переслідувати Африку та впливати на її зовнішню політику, дипломатію та міжнародні відносини.

Четвертим є акультурація (тобто модифікація культур Африка завдяки

контактам африканських культур із іншим світом) показує, що хоча в Африці

проживає близько 952 777 000 людей, які розмовляють принаймні 2000 різними мовами, африканці повинні говорити спільною іноземною мовою, щоб

спілкуватися та розуміти один одного. Більшість рідних мов Африки повинні були стати офіційними мовами Африки. Але цього так і не сталося. Натомість

була запроваджена система, за якою колишні колоніальні мови стали

офіційними: англійська, французька, португальська та арабська (хоча Африка не

була колонізована арабами, але має величезну арабську спадщину в Африці

через ісламізацію Африки). Колонізуючі іноземці взяли і замінили або зовсім

відмінили традиційні корінні мови та культури, оскільки для африканців вони

були прибульцями які припливли щоб навчити їх розуму при всьому цьому

вважали африканців примітивними. Незважаючи на те, що західна культура та цивілізація були наві'язані африканцям, до цих пір на континенті все ж

залишилися старі племена, першопрохідні мови та звичаї, цього не дуже

поменшало. Як приклад парадоксу можна подивитися на Нігерію. Дуже дивно,

що в такій країні, може бути більше 250 мов, а офіційною мовою є лише

англійська. Також можна виділити бідність континенту при величезному ресурсному потенціалі. Континент наповнений величезною кількістю природних ресурсів, сировина, та сільськогосподарські культури також присутні і при всьому цьому Африка все ще є найбіднішим континентом на Землі. При цьому африканський регіон один із найбагатших регіонів світу з величезною базою людських ресурсів і інтелектуальною силою, може похизуватися величезною кількістю природних ресурсів та багатствами (наприклад, золото, мідь, цинк, свинець, енергія, включаючи відновлювані джерела, водні ресурси тощо). Проте вона все ще бідна — це єдиний

континент, де люди сьогодні бідніші, ніж вони були 40 і більше років тому. Африка має багато сировини, промислової продукції, корисних копалин, нафти, лісових культур, пасовищ, рослин, сільського господарства, великої рогатої худоби, дикої природи, фауни, багатого ґрунту тощо, але при всьому цьому багатстві Африка є місцем для найбільшої кількості найбідніших країн світу — 34 із 50. П'ятим є дефіцит освіти, проблема сягає своїм корінням у ті часи коли колоніальна система, створена в кожній африканській колонії, зіткнулася з африканською системою цінностей і не підготувала африканців належним чином до самоврядування. Отже, оскільки африканські країни зберегли системи

освіти своїх колишніх колоніальних господарів, освітній сектор продовжує страждати від недоліків. Тим не менш, провину за такі освітні недоліки має розділити саме керівництво африканських країн, оскільки після здобуття незалежності африканські уряди були відповідальними за забезпечення освіти.

Загалом кажучи, недоліки в освіті викликають занепокоєння, тому що жодна нація не може процвітати ні в чому, якщо не матиме якісної освіти для своїх молодих чоловіків і жінок. Продовжуючи тему можна згадати дефіцит лідерства який призводить до корупції, культизму, богоподібна поведінки деяких африканських лідерів, а також проблем елітарності, некомпетентності, тяганини, поганого управління, відсутності підзвітності, відсутності прозорості

та нехтування основними демократичними принципами та правами людини.

Людина може отримати владу, але якщо вона не знає як з цим впоратися для покращення свого життя та життя людей навкруги то це тільки погіршить ситуацію.

Очевидний не можна не згадати про конфлікти, перевороти і корупцію хоча Африка є континентом африканського соціалізму, Уджамаа, Убунту, Харамбі, панафриканізм і африканський націоналізм, вони мали б просувати африканську ідентичність, африканську єдність та співпрацю, але чомусь конфлікти та громадянські війни відзначили весь період незалежності Африки. Корупція та необдумані ініціативи розвитку справді перешкоджають зусиллям

африканських країн щодо розвитку. Таким чином, усі проблеми та виклики не сприяють просуванню добросусідства та добрих відносин між країнами/групами в Африці. Безвільне експлуатування Африки та її обширні природні ресурси використовувалися та тьвалтувалися дуже багато років. В Африці, була вчинена жахлива несправедливість щодо африканських народів та її традиційних цінностей. Це були страждання і покарання без образ і жертви без злочинів.

Невмийний континент став тягарем для цілого світу . Збіднення Африки та акультурація в Африці є двома яскравими прикладами цієї несправедливості. Усі ці протиріччя негативно вплинули на розвиток Африки. Проблеми невігластва, бідності та хвороб переслідують Африку щодня. Такі епідемії, як ВІЛ/СНІД, африканська зовнішня політика та дипломатія від античності до 21-го століття, лихоманка Ебола, туберкульоз, малярія, лихоманка денге, жовта лихоманка, лихоманка долини Ріфт і гірська лихоманка, не просто переслідують Африку, але й затримують її економічний та соціально-політичний розвиток.

Таким чином, наслідки для розвитку та міждержавних і групових відносин в Африці є негативними, оскільки все вище написане не можна назвати просто “випадковість” всі ці парадокси є друзями ворогів Африки. Відсутність

розвитку, робочих місць, освіти, рівності та можливостей негативно впливає на Африку. Діти, жінки, молодь та інші маргіналізовані прошарки суспільства не можуть оговтатися від економічного стресу та безладу. Відсутність планування населення призводить до демографічних вибухів, які сповільнюють

економічний розвиток. Тому демографію в Африці слід стримувати, щоб контролювати її зростання. Щоразу, коли виникають конфлікти та суперечки всередині Африки або суперечки з країнами з-за меж Африки, це гальмує

зусилля африканських країн. Африка як регіон за свою історію дуже
натерпілася від своїх “колеґ”, але закривати очі на те що регіон не тільки не
намагається щось змінити, а й знаходиться у стабільній зоні свого “комфорту”
наводить на думки про те що змін не буде ще дуже довго. При цьому виникає
питання яким чином Африка була ізольована від світу настільки довго, а все
доволі просто, відокремленість Африки частково зумовлювалася її рельєфом,
який включав найбільші пустелі світу (Велика Сахара, Калахарі та Наміб),
багато несудоноплавних річок і порогів, ворожу берегову лінію без гаваней, у
яких могли б ставати кораблі, і майже непрхідні джунґлі. Тим, хто подолав ці
фізичні бар’єри, довелося пережити ворожнечу африканських племен, таких як
зулуси, які захищали свої території, використовуючи списи, стріли, або
знайдену у іноземців зброю, а також можливість заразитися потенційно
смертельною тропічною хворобою (туберкульоз, малярія), слонову хворобу,
сонну хворобу, більш відому як трипаносомоз. Таким чином, більша частина
Африки була відрізана від решти світу аж до 19 століття.

Велика пустеля Сахара дуже перешкоджала комунікації через Африку на
південь від Сахари. Транссахарські торгові шляхи, що існували в давні часи, не
простягалися надто на південь, а з’єднували лише північний край Африки
вздовж Середземноморського регіону та Близького Сходу з Суданом. Майже всі
великі річки Африки спускаються до моря через пороги та водоспади, і, отже,
не можуть забезпечити легкий транспорт чи зв’язок від узбережжя до
внутрішніх районів, як це відбувається на інших континентах. Велика частина
Африки вкрита мангровими лісами, болотами та піщаними косами, з невеликою
кількістю природних гаваней уздовж її берегів. Прибій дуже сильний на стороні
Атлантики. Тропічні хвороби широких саван вражали як людину, так і тварину.
Савани кишать мухою цеце, яка є переносником сонної хвороби. У цих районах
не можна було ходити та носити речі на голові, а також не можна було
покладатися на тяглову худобу як на основний транспорт. Транспортування
стало можливим у цих районах лише значно пізніше, коли в наш час з’явився
механічний транспорт.

Основні проблеми африканських доколоніальних часів включали наступне:
Заміна африканського кочівництва постійними поселенням та розвитком
моделей влади; Формування, розвиток і виживання людських угруповань і
лідерів у моделі правління та управління в системах міст-держав в Африці;
Розвиток міжнародних відносин (МВ) від міст-держав до імперій і до

суперімперій і супердержавних відносин; Стримування та інкорпорація чужорідних культур, релігій, мов і звичаїв, що вторглася в африканські культурні середовища; Не зрілість африканських міжнародних відносин і африканської геополітичної політики (AGP) як в Африці, так і поза нею. Ця остання умова створила два типи африканських міжнародних відносин і AGP: внутрішньоафриканські (тобто ендогенні) та міжнародні (тобто екзогенні)

Спостерігається прогрес від діаспоризму 1800-х і 1900-х років до дозрівання африканських міжнародних відносин і африканської зовнішньої політики.

Панафриканські рухи також стали джерелом сучасних африканських міжнародних відносин і африканської зовнішньої політики. Торгівля, дипломатія, альянси, управління, уряд, передові соціальні та політичні

угруповання та системи, деспотичні, демократичні, монархічні, диктаторські, соціалізм, теократія, плутократія та комуналізм (Ubuntu, Ujamaa) також мали вплив.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

1.2 Стан та джерельна база дослідження

Генеральний секретар ООН зауважив, що «погані економічні показники чи несправедливий розвиток призвели до майже постійної економічної кризи для деяких держав, що значно загостило внутрішню напругу та значно зменшило їхні можливості реагувати на цю напругу» (Аннан 1998, розділ 78). Вивчення статистики розвитку країн ПЮС, які перебувають у конфлікті або що нещодавно вийшли із збройного конфлікту, виявляє вражаючу картину низького доходу на душу населення, низької очікуваної тривалості життя, низького рівня ПІІ, низького рівня ОПР та високий рівень заборгованості. Спокусливо стверджувати, як це роблять багато донорів, що статистичні дані в таблиці вище показують вплив конфлікту на розвиток, але для більшості цих країн економічні кризи та розпад держави передували спалаху насильства. Економічний і державний крах становлять серйозну загрозу базовій безпеці людей, оскільки основні потреби – їжа, житло та захист – залишаються незадоволеними. Це також створює умови для розповсюдження конфліктів і насильства, оскільки групи конкурують за доступ до обмежених ресурсів, які зменшуються.

Тому не випадково ССА – найбільшій регіон світу в якому також спостерігається найвища концентрація конфліктів. З 30 великих конфліктів, зареєстрованих у світі в 2000 році, одинадцять відбулися в Африці, а саме в Анголі, Алжирі, Бурунді, Конго, ДРК, Руанді, Сенегалі, Сьєрра-Леоне, Сомалі, Судані та Уганді. Хоча не кожна країна в Африці перебуває у стані війни, фактично кожна країна на континенті певним чином зачеплена конфліктом. Деякі з них беруть участь у конфліктах за межами своїх кордонів, наприклад Нігерія, через миротворчі операції в Західній Африці (спочатку в Ліберії, а потім у Сьєрра-Леоне). Інші, такі як Гвінея та Танзанія, страждають від наслідків конфлікту в сусідніх державах. Інші, зокрема Ангола, Намібія, Зімбабве, Руанда та Бурунді, були втягнуті в конфлікт у ДРК. Ще одна група держав лише нещодавно вийшла з конфлікту та залишається вразливою до спадщини насильства, до них належать Еритрея, Ефіопія, Нігер, Чад, Ліберія, Центральноафриканська Республіка та Мозамбік. Багато конфліктів в Африці носять тривалий характер. Конфлікт в Анголі, який, в теорії, має бути завершеним розпочався в 1961 році. Тривалий конфлікт коштує надзвичайно дорого з точки зору людських життів і використання ресурсів.

На початку 1990-х років ліберали по-різному характеризували війну та насильство в Африці як конфлікти між «непостійними примітивами, що змінюють прихильність, звикли до насильства, не зацікавлені в громадянському порядку» (Пітерс, 1994), або як мотивовані «фанатичними, ідеологічними мотивами». Лояльності на основі» (ван Кревельд 1991). Таким чином, конфлікти зображуються як ірраціональні та нефункціональні, оскільки вони переривають доброзичливі процеси економічного розвитку та демократизації, які сприяють цивілізовані сили. Згідно з цією точкою зору, розв'язання конфлікту відбувається тоді, коли різні сторони переконані в тому, що вони бачать переваги миру для всіх, і тоді держава буде відновлена і воскресне. Однак наприкінці десятиліття ставало все більш очевидним, що в багатьох випадках війна була мотивована жадібністю та хижацтвом, і тому ці події були стійкими до посередництва та примирення. Цю інтерпретацію наразі підтримує Світовий банк, який визначив «жадібність» до алмазів та інших товарів, які можна награвувати, головною причиною конфліктів у країнах, що розвиваються. Цей аргумент заперечується такими аналітиками, як Еро (2001), який стверджує, що «образа» все ще є основним фактором, що сприяє насильству в багатьох африканських країнах. Однак визначення жадібності та образи як протилежних мотиваційних сил створює хибну дихотомію. Кін (1998) зазначив, що у багатьох тривалих конфліктах мотиваційні сили збройних груп змінювалися з часом. Групи, де домінують військові командири, такі як УНІТА в Анголі, під час холодної війни перейшли від сильної ідеологічної програми – мотивованої образою – до програми, де домінують економічні цілі – мотивовані жадібністю. На початку 2000-х років було розпочато низку робіт, спрямованих на те, щоб оскаржити ці єдині пояснення причин конфлікту, забезпечивши набагато складніше розуміння політичної економії нових війн. Замість того, щоб шукати узагальнення, вони звернули більше уваги на конкретну економічну, політичну, соціологічну та культурну динаміку кожного конфлікту. Вони також краще зрозуміли, що ці конфлікти, часто змальовані як внутрішні або громадянські війни, мають високий ступінь зовнішнього впливу та глобального зв'язку. Таке мислення кидає виклик багатьом традиційним уявленням про природу та причини війни та має величезне значення для того, як слід підходити до розвитку та безпеки. Кін (2000), наприклад, поставив під сумнів поширене припущення, що війна — це змагання двох сторін, які намагаються перемогти іншу. Швидше, стверджує він, війна стала альтернативною системою прибутку, влади та захисту, у якій супротивники

часто співпрацюють у своїй гонитві за прибутком. Калдор (1999), розрізняючи «нові війни» та старі, зауважив, що нинішні форми насильства стирають відмінності між війною (зазвичай визначається як насильство між державами чи організованими політичними групами з політичних мотивів), організованою злочинністю (насильство, яке здійснюється приватно організованими групами з метою приватної вигоди) і широкомасштабні порушення прав людини (насильство, вчинене державами або політично організованими групами проти окремих осіб). Баярт та ін. (1999) посилаються на «доіску насильства» в конфліктах в Африці та зазначають, що «радикальна форма, яку набувають практики накопичення на межі або поза межами закону» припускає, що може з'явитися нова форма. Ця форма накопичення була сприйнята та справді захоплена глобалізацією торгівлі, дерегуляцією ринків та розвитком певної прибуткової контрабанди, яка залежить від попиту з багатих країн півночі. Аналізуючи природу ресурсних війн в Африці, інші зазначали, що вони, як правило, мають не стільки спільного з політичною мотивацією взяття під контроль держави, скільки з контролем над видобутком природних ресурсів і торгівлею ними. У цих війнах за ресурси держава та державні кордони стають усе більш безглуздими або неактуальними. Фактично держава була замінена кількома центрами влади, де домінують місцеві еліти або «воєначальники», які не мають особливого інтересу в захопленні правління, за винятком, можливо, як засобу для розширення своєї комерційної діяльності. Типовим для цього типу конфлікту є досвід ДРК, в якому беруть участь армії щонайменше п'яти інших африканських держав. Тим не менш, було б неправильно описувати війну в ДРК як війну між державами, тому що для більшості залучених воєначальників захоплення території є важливим лише тому, що це забезпечує більший доступ до економічних ресурсів, таких як шахти. Захоплення держави - це більше зобов'язання, ніж вигода.

Описувати такі конфлікти як внутрішньодержавні чи громадянські, як це зазвичай робиться, всеодно що вводити в оману, оскільки сама фраза припускає, що існує «держава», за яку та всередині якої воюють учасники бойових дій. Даффілд називає ці типи конфліктів «постмодерністськими», фразою, яка враховує «появу довгестрокових політичних та економічних проектів, яким більше не потрібно закріплювати політичну владу в звичайних територіальних, бюрократичних або заснованих на згоді структурах». Для багатьох учасників цих нових конфліктів війна має раціональний економічний

сенс не лише тому, що вона покращує їхній місцевий статус і багатство, а й тому, що вона вкорінена у відносинах сил у глобальному середовищі. Війна надає елітам широкі можливості розвивати зв'язки з глобальною економікою: торгівля алмазами, відмивання грошей, контрабанда наркотиків і зброї. Такі економіки, як ті, що склалися в Анголі, Сьєрра-Леоне та ДРК, добре інтегровані як у легітимні, так і в нелегітимні глобальні ринки, що відображає симбіотичний зв'язок між поточними моделями глобалізації та конфліктами.

Найбільш яскраво це проілюстровано у відносинах між глобальними корпораціями та місцевими військовими елітами. Під час війни в Мозамбіку компанія British Petroleum була зобов'язана виплачувати гроші членам Frelimo, а Repato отримувала регулярні платежі від дочірньої компанії Lonrho за захист нафтопроводу Beira (Keen 1998). До недавнього компанія з контролю над конфліктною торгівлею алмазами De Beers купувала ті ж алмази, якими торгує UNITA, для продажу на світовому ринку. А в ДРК Лоран Кабіла, як повідомляється, отримав 30 мільйонів фунтів стерлінгів від консорціуму південноафриканських і намібійських компаній, а також уряду Намібії для фінансування своїх військових кампаній. Даффілд (2000) стверджує, що поширення міжнародних злочинних мереж, тіньової економіки війни та культури насильства в країнах, що розвиваються, є раціональними, прорахованими відповідями, які максимізують порівняльну перевагу на периферії дерегульованої та лібералізованої глобальної політичної економіки.

Далеко від того, щоб бути ірраціональною реакцією примітивів, ці «постмодерні» форми конфлікту є дуже раціональними відповідями в контексті економічного дефіциту та відчуження. Таким чином, багато конфліктів в Африці найкраще розглядати як продукт і процес глобального порядку, що розвивається, а не як відхилення, як це часто припускають у ліберальному дискурсі. У сукупності ці спостереження допомагають пояснити тривалість насильства та конфлікту в Африці та загальний опір, який вони виявляють перед обличчям спроб міжнародної спільноти вирішити конфлікт і посередництва в міжнародному мирі.

Висновок до 1 розділу

З наведеного вище міжнародні відносини Африки, зовнішня політика та дипломатія від найдавніших часів до 21-го століття, очевидно, пройшли дуже довгий шлях так само як і весь континент. Це схоже на те що весь континент був невинним, багатим, красивим і величезним у ті часи коли усе було набагато простіше, але він був наперед приречений на поразку в багатьох аспектах саме нашого часу, не стільки через власне положення та ізоляцію як через холодність інших до нього, але історія про це нам доповідає так, наче Африка була буквально засуджена та приречена на носіння тягара для Європи, засуджена на поневолення та експлуатацію, до зубожіння і парадоксів.

Але залишається багато питань, чи залишиться Африка такою бідною назавжди, чи повернуть найдавнішим цивілізаціям континенту їх цінності, чи будуть ендегенні проблеми Африки вирішені назавжди, чи будуть африканські лідери шукати шляхи та засоби для вирішення проблем континенту або вони залишать все на самотік. А при цьому також існують питання повноцінного розвитку регіону, що робити з найлютішими ворогами Африки — бідністю, хворобами. Суспільство бачить дуже велику кількість мінусів у африканському регіоні і вони і справді дуже серйозні, але ніхто за всі ці роки не вирішив об'єднати зусилля та витягти регіон з найскладнішого положення у новій історії двадцять першого століття

НУБІП Україна

НУБІП Україна

НУБІП Україна

Розділ 2

Безпекові проблеми Африки

2.1 Територіальні суперечки на Африканському континенті

Тероризм в Африці – це давнє явище, якщо розглядати його в контексті широкого визначення, як використання насильства або загрози його застосування (терору) щодо цивільних осіб та інфраструктури для досягнення політичних цілей. Такі методи терору використовувалися протягом десятиліть як самою африканською владою, так і їх внутрішніми та зовнішніми опонентами. Тероризм був частиною визвольних війн, повстанських та контрповстанських операцій, міжетнічних конфліктів і ідеологічних суперечок, що виникали у контексті протистояння глобальних систем соціалізму і капіталізму. З початку 1979 року (після Іранської революції 1978-1979 років), у Африці почали з'являтися явища ісламістського тероризму, також відомого як джихадизм, салафізм, фундаменталізм і інше. Щодо Африки часто висловлюються оптимістичні прогнози, які передують заявам про те, що достатньо лише кращого управління, вільних ринків, боротьби з корупцією чи інших реформ, але часто ці ідеї важко втілити на практиці. Сумна реальність полягає в тому, що в деяких частинах Африки ми можливо ніколи не побачимо миру. Іноді можуть бути окремі регіони, де можливий певний рівень стабільності, але більша частина континенту, ймовірно, продовжуватиме стикатися з проблемами, такими як голод, хвороби, конкуренція за обмежені ресурси, а також іншими проблемами, деякі з них виникають внаслідок внутрішніх конфліктів, а інші є результатом впливу зовнішніх факторів. Ці постійні проблеми в поєднанні з невеликими перспективами їх вирішення позбавляють населення прав і сприяють зростанню екстремістських рухів. Вони є корінними причинами африканського тероризму.

Аналіз минулого Африки демонструє жахливі страждання, репресивні уряди і втрати можливостей, які, якщо б їх вдалося використовувати, поліпшилося б становище народів. Навіть якщо б усі африканські уряди вдруге стали більш компетентними і співчутливими до потреб свого населення, якщо міжнародна спільнота фінансувала б лише проекти, які сприяють самозабезпеченню, а не залежності, і якщо світ проявляв більше інтересу і занепокоєності тим, що

відбувається на континенті, все одно було б пізно запобігти катастрофі. На сцені з'являються нові проблеми, такі як глобальне потепління, які ускладнюють вже існуючі проблеми. Розвиненим країнам, які мають досвідчені уряди, буде важко адаптуватися до великих змін, особливо тих, які зумовлені зміною клімату.

Реалістично припускати, що багато африканських націй, які вже залишаються крихкими, якщо не зламаними, можуть досягти успіху, не переживши великих стресів, є непрактичним.

Фактори, які найчастіше називають причинами тероризму, включають обмежений рівень освіти, політичну нестабільність, економічну деградацію та корупцію в урядових структурах. Також історичні докази свідчать про те, що здобуття влади за допомогою насильства стало рецидивним явищем в Африці, ще з часів, коли деякі країни отримували незалежність, що може призвести до протестів проти влади тих груп, які використовують силу для захисту своїх інтересів. Культура насильства і опору, що успадкована від колоніального минулого, також може посилити агресію і мобілізацію проти екзистуючої влади.

Окрім цих факторів, завжди можна обговорювати класифікацію певних дій як актів тероризму, оскільки цей термін може використовуватися урядами для маркування груп, які виступають проти їхнього суверенітету.

Існують теорії, що деякі зміни в політиці боротьби з тероризмом, запроваджені ООН в 2006 році, також сприяли поширенню тероризму в Африці. Ці операції змусили екстремістські організації переїхати в Африку і Азію, де було створено сприятливі умови для їхньої діяльності. Регіони з недостатнім контролем держави над своїми кордонами і узбережжям стали місцями привабливості для терористичних груп, які втікали від конфліктів на Близькому Сході і шукали нові бази для операцій. Наприклад, регіон Сахел є прикладом такого місця призначення, оскільки він відомий політичною нестабільністю і збройними конфліктами.

Незважаючи на наявність дослідницьких центрів та міжнародних організацій, які намагаються розв'язати проблему тероризму в Африці, цей явище залишається однією з найбільших загроз безпеці на континенті. Існують численні перешкоди для ефективної роботи таких стратегій, включаючи обмежені ресурси, критику з боку інших міжнародних акторів, велику територію, технологічну відсталість, неефективну розвідку, бідність і аналіфетизм. Треба також розуміти, що тероризм є складною проблемою, яка

має соціокультурні, політичні та економічні виміри, а континент використовується для реалізації різних політик, які втілюються одночасно різними країнами, що робить аналіз цієї конфігурації та динаміки ще більш складним. Отже, узагальнення проблем і стратегій боротьби з ними може бути складним і потенційно небезпечним.

Однією із великих територіальних проблем регіону є Дабік та ісламська пропаганда в африканських країнах. Ігіл — це терористична група, яка базується на екстремістських концепціях для вчинення нападів з метою консолідації халіфату (ісламської системи світового уряду). Ігіл є однією з найжорстокіших, швидкозростаючих і найпотужніших у фінансовому відношенні екстремістських організацій на планеті. Вона володіє великими територіями в Сирії та Іраку, а також регіонами в Азії та африканських країнах, таких як Лівія та Нігерія. Існують записи про поїздки південноафриканців на територію, де домінує Ігіл, щоб приєднатися до групи, що вказує на міжнародне охоплення організації та демонструє її вплив на африканському континенті. Крім того, можна процитувати заяву нігерійського терористичного угруповання «Боко Харам», яке присягнуло на вірність Ігілу у 2015 році. Тодішній лідер Ігіл називав членів «Боко Харам» «братими-джихадистами», заохочуючи угруповання змінити назву на ісламське. Однак наступного року цей альянс був ослаблений, у результаті чого частина членів вийшла з руху під приводом того, що його лідер, Абубакар Шекау, не дотримувався вказівок. Також є докази впливу Ігіл в інших африканських країнах. Організація вже опублікувала відео, яке намагалося завербувати нових членів для створення бази в Сомалі, а також взяти на себе відповідальність за напад, який стався в 2017 році в місті Босасо, головному портовому районі країни. Стратегія, яка широко використовується Ігілом та іншими терористичними угрупованнями для залучення нових членів, це стратегічна комунікаційна кампанія. Були розроблені переконливі наративи, спрямовані на те, щоб залучити молодих людей, мотивуючи їх обіцянками короткострокових винагород, а також у передбачуваному загробному житті. Крім того, у наративах використовуються релігійні концепції, щоб посилити свій вплив і легітимізувати скоєні напади. За словами Спекхарда та інших, в оголошеннях про прийом на роботу є кілька цікавих моментів, таких як обіцянки шлюбу, сексу, грошей, честі, цілеспрямованості, пригод і можливості внести свій внесок у встановлення халіфату. Одним із офіційних засобів пропаганди, який використовує Ісламська держава, є Дабік, її електронний

журнал, який має міжнародне поширення через Інтернет. Цей ресурс є інструментом, призначеним для впливу на громадськість трьома способами, головним чином: спокушання новобранців, залучення прихильників і тероризування ворогів. Його охоплення практично необмежене, оскільки його повідомлення доступні на різних веб-сайтах і в соціальних мережах, а також перекладені кількома мовами. Як демонстрували науковці, Дабік містить зображення, які прославляють насильство: трупи, залиті кров'ю, зруйновані будівлі та відверті сцени обезголовлення. Окрім графічної стратегії, журнал також експонує вірші з Корану виправдовує звірства через іслам. Такий пристрій все ще має силу надихати новобранців, змушуючи їх вірити, що вони виконують місію, призначену самим Аллахом. За оцінками, Дабік залучив щонайменше 12 000 бійців із понад 74 країн (там само). Також на території регіону присутні метакультурні загрози які розглядають репрезентацію групи як символічну загрозу для культури членів іншої групи. Таке сприйняття може спровокувати певні нахили до насильства чи виправдання поляризації між суспільствами. Цей підхід є одним із шляхів розуміння ідеологічних відмінностей між ісламськими культурами та західними країнами, оскільки існує історія негативних ярликів між представниками двох груп. Наприклад, розгляд культури як мета-загрози також може призвести до оцінки її як неповноцінної або ретроградної, що, як було зафіксовано в інших дослідженнях, має потенціал для породження ворожості та позицій, які підтримують зменшення свободи та безпеки своїх членів. Крім того, сприйняття групи як метакультурної загрози є сильнішим провісником насильства між ісламськими та західними країнами, ніж реальні загрози безпеці. Механізмом, що лежить в основі, є метадегуманізація, коли одна група вважає, що інша вважає своїх членів «менш ніж людьми». Це явище сприяє використанню насильства серед громад, залучених до цього процесу, і важливо, щоб такі явища були досліджені, щоб краще зрозуміти поляризацію між культурами та те, як це може призвести до насильницьких дій. Взаємовідносини між західною та ісламською цивілізаціями характеризуються як одна з найбільших соціально-політичних проблем цього часу, що свідчить про важливість вивчення цього типу відносин між країнами.

Крім того, доречно висвітлити стратегію, яку використовують кілька міжнародних агентів і терористичних організацій: навмисно провокувати механізм метакультурної загрози, націлюючись на країни-суперниці. Почуття

приналежності до групи може посилюватися відразу до агентів, які прагнуть боротися з цим. поведінки, яка показує, що ініціативи з боротьби з тероризмом можуть зазнати невдачі (якщо вони не враховують психологічні корені цього типу проблеми) або навіть сприяти його поширенню в деяких випадках. Як

повідомляють дослідники, священні цінності можуть породжувати відчуття вишесті, що, у свою чергу, сприяє колективному нарцисизму серед членів, які поділяють ту саму священну ідеологію. Отже, цей груповий нарцисизм робить індивіди більш схильні дегуманізувати членів інших груп. Почуття

приналежності є важливим механізмом для розуміння єдності культур і того, як

люди більш готові боротися, щоб захистити їх, залежно від інтенсивності почуття зв'язку зі своїми партнерами. Ця поляризація може відбуватися між групами проживають в одній країні, оскільки більшість терористичних актів вчиняються їхніми власними громадянами, що характеризує внутрішній

тероризм. Такі країни, як Афганістан, Ірак, Нігерія та Лівія, мають набагато більшу історію атак, ніж Бельгія, Франція, Сполучене Королівство та Сполучені Штати, демонструючи, що тероризм впливає на регіони Близького Сходу та Африки з більшою інтенсивністю. За оцінками, лише 3% терористичних нападів сталися в західних країнах з 2000 року.

Також у Африці присутня Моральна незаангажованість або моральне відчуження яке можна описати як набір когнітивних маневрів (самоіндукованих або спровокованих зовнішніми стимулами), які роблять індивіда здатним блокувати або змінювати свої моральні судження, дозволяючи йому

здійснювати жорстокі та негідні вчинки з невеликим почуттям провини або без нього. Практика морального розмежування робить можливим збільшення інтенсивності агресивних дій, процес, який відбувається під час діяльності

таких груп, як Ігіл. По-перше, практика полягає у виконанні агресії, яка

знаходиться в межах морального судження суб'єкта, щоб потім це судження

можна було поступово послабити. Ця модель ескалації представляє більш детальний погляд на явище, оскільки в більшості випадків люди не вчиняють раптово безжалюбних вчинків. У міру посилення насильства дії, які спочатку

були осудними з моральної точки зору, можуть стати звичною справою. Крім того, згідно з Халілом, моральну незаангажованість можна розділити на 7

процесів, за допомогою яких можна змінити моральне судження індивідів: моральне виправдання, евфемістичне навішування ярликів, вигідне порівняння, переміщення відповідальності, розповсюдження відповідальності, спотворення

наслідків і дегуманізація. Важливим є те що пристуні також Радикалізм,

екстремізму і вербування і тут важливо обговорити використання термінів

«екстремізм» і «радикалізм». Хоча вони постійно використовуються як синоніми як у засобах масової інформації, так і в науковій літературі в деяких

випадках, ці терміни не обов'язково мають однакове значення. Радикалізм може

бути визначається як акт дотримання релігійної поведінки в надзвичайно

жорсткий спосіб, прийняття її догм як універсальних істин без обов'язкового застосування насильства. Екстремізм — це психологічний стан, у якому люди вірять, що їх світогляд (всупереч домінуючим позиціям) потрібно нав'язувати

іншим, які не поділяють це, і що це нав'язування може (або повинно) бути

реалізоване силою. Нарешті, насильницький екстремізм можна назвати для

характеристики явищ, у яких екстремізм фактично перетворюється на

насильство або загрозу примусу до інших груп. На закінчення, когнітивні

механізми, пов'язані з процес вербування в терористичні групи може включати

кілька рівнів психологічної прихильності, і немає гарантії, що прийняття

радикальних поглядів підштовхне людей до екстремізму або використання

насильства як інструменту. Незважаючи на те, що інтерес до терористичних

груп і спільний доступ до них не гарантує, що прихильники стануть

комбатантами, розслідування процесу вербування є надзвичайно важливим

важливості, щоб можна було думати про те, як пом'якшити його наслідки.

Враховуючи ці параметри, реалізація контрнарративів використовує стратегії з конкретними цілями: виявити невідповідності у промовах терористичних груп, зламати аналогії, які використовуються для маскуванню реальних подій, зламати поляризаційні виступи та розкрити альтернативні форми ідеології. На практиці контрнарративи прагнуть деконструювати та демістифікувати терористичні повідомлення викриваючи їхні протиріччя та лицемірство, на додаток до використання релігійних текстів для спонукання до більш мирної поведінки.

Підсумовуючи, можна сказати, що контрнарративи можуть підривати дискурс, який використовує Ігіл у своїх ЗМІ. Ідеї, які поширює Дабік, спрямовані на стимулювання механізмів метакультурних загроз і моральної незаангажованості, можуть спонукати людей залучитися до організації, тому політика, спрямована на пом'якшення цих наслідків, може бути багатообіцяючою.

2.2 Етнічні та релігійні конфлікти у регіоні

Безпека має першочергове значення для миру та розвитку будь-якої нації. Це пояснюється тим, що без безпеки неможливий значущий розвиток.

Африканський континент протягом тривалого часу стикався з серйозними викликами безпеки, які порушили мир і завадили розвитку всього континенту.

Хоча Африка не є великим виробником зброї, вона залишається пронизаною незаконно імпортованою стрілецькою та легкою зброєю, яка розпалює або загострює конфлікти та напруга зі смертельними наслідками для її народу та

майбутнього. Зростання рівня небезпеки в Африці не тільки робить Африку континентом з найвищим ризиком гуманітарної катастрофи, але також є

найбіднішим континентом у світі, де багато людей живуть менше одного долара на день, а мільйони інших вмирають від голоду і вкрай потребують допомоги.

Африка була спустошена багаторічними громадянськими війнами, міжобщинними зіткненнями, етнічними та релігійними конфліктами, тероризмом і навіть ксенофобією. Жорстокі дії різних ісламістських сект на

континенті, таких як Бoko Харам, АІ-Шабаб, ІДІД та Озброєні пастухи, не лише спричинили загибель тисяч людей, переважно жінок і дітей, але й витіснили мільйони людей із своїх домівок. Погіршення ситуації з релігійними

конфліктами в Африці можна пояснити зростанням рівня безробіття, бідності,

диктатури та політичної нестабільності, які є результатом поганого керівництва та майже стали нормою в багатьох країнах Африки. Проблема небезпеки на континенті також погіршилася високим рівнем корупції, низьким рівнем

добробуту служб безпеки, неефективними процесами найму, особливо в

державних установах, поганим фінансуванням/невідповідним обладнанням для сил безпеки або практиків, поганим впровадженням і використанням

технологічних інновацій, і широко поширеною політичною нестабільністю. Усі ці фактори мають відповідний негативний вплив на продуктивність та світогляд

звичайних жителів яким тільки і дай у що б це повірити та за ким піти. З огляду

на занепокоєння міжнародної спільноти щодо переважаючих викликів релігійній безпеці в Африці, Рада Безпеки ООН (РБ ООН) прийняла резолюцію 2457 у лютому 2019 року, яка окреслює засоби забезпечення надійної підтримки

Африки для припинення як релігійних так і територіальних конфліктів на

континенті. Рада безпеки ООН дуже чітко заявила про свою готовність

допомогти Африці у вирішенні проблем безпеки. Однак РБ ООН також відверто нагадав усім африканським лідерам (Африканському Союзу), що «завдання побудови вільної від конфліктів Африки по суті лежить на них, їхньому народі

та їхніх установах», таким чином виступаючи за африканські рішення

африканської проблеми.

Хоча до Резолюції РБ ООН 2457 Африканський Союз виступив з ініціативою під назвою «Змусити замовкнути збройні сили в Африці», але, здається, немає конкретних кроків або планів дій для досягнення цієї мети. Це очевидно у зростанні рівня бідності, безробіття, нерівності, тероризму та екстремізму по всій Африці, які в немалій мірі сприяли розвитку

розповсюдження конфліктів на континенті. Справді, можна сказати, що незахищеність та релігійна не визначеність є не лише проблемою, але й найбільшою перешкодою для майбутнього Африки. Реагуючи на загострення проблеми безпеки в Африці, заступник Генерального секретаря ООН з

політичних питань і питань розбудови миру (Розмарі Ді Каріо, 2019 р.) заявила, що незважаючи на великі успіхи в напрямку поглиблення демократії, Африка все ще стикається з багатьма викликами управління, включаючи маргіналізацію певних груп, поширеність підходів «переможець» отримує все, при цьому в

регіоні звичайним ділом є корупція та неправильне використання природних ресурсів а також ішовітство. Тому може бути важко змусити зброю замовкнути в Африці без сильних інституцій і належного управління для вирішення різноманітних критичних проблем, які підживлюють кризи на континенті.

Таким чином, настав час, щоб африканські лідери зрозуміли, що постійне розміщення солдатів (військова стратегія) поодиночі або застосування сили не може вирішити проблеми безпеки в їхніх країнах.

Одним із головних зачинателів релігійних конфліктів на території регіону є радикальний іслам який є глобальним феноменом, породженим

неконтрольованим поширенням екстремістської ідеології, що підтримується величезними приватними багатствами в Перській затоці, використання яких не підлягає перевірці. Це становить особливу загрозу для Африки частково тому,

що багато африканських країн мають значне мусульманське населення, яке в умовах бідності та поганого управління може легко розчаруватися. Крім того,

ця загроза є особливою, оскільки організації, необхідні для ефективної протидії їй, потребують рівня складності та витрат, які не під силу більшості африканських військових. Загроза з боку радикального ісламу останнім часом стала очевидною в Малі, Центральноафриканській Республіці (ЦАР), Кенії та

Нігерії. У Малі та ЦАР це було екзистенціально: без своєчасної французької армії втручання обидві держави були б захоплені і впали б під удар радикальних ісламських сил. У Нігерії та Кенії загроза набула форми сенсаційного тероризму, який, хоча і не загрожує самим державам, завдає значної шкоди їхній міжнародній репутації. Ця різниця в наслідках зумовлена насамперед

більшою військовою спроможністю Нігерії та Кенії: обидві країни мають економіку, яка є достатньо міцною, щоб фінансувати армію, здатну перемогти реальні виклики повстанців. Проте їхні сили безпеки недостатні для більш складного завдання — запобігання ескалації тероризму. У всіх чотирьох

ситуаціях ісламський тероризм є наслідком занепаду сусідніх країн, у яких ісламські бойовики змогли наростити свій військовий потенціал. Крах у Лівії, який триває, забезпечив базу, з якої сили повстанців могли спорядитися достатньо, щоб перемогти малийську армію; ендемічна незахищеність

величезних територій Сахеля дозволила силам повстанців перемогти армію

ЦАР і проникнути на північний схід Нігерії; а ісламісти в Сомалі змогли

владштувати теракти в Кенії. Географія, а не політичні відмінності, ймовірно,

пояснює, чому саме ці країни, а не інші, стикаються з найгіршими загрозами: ці

країни межують із державами, що зазнають краху. Але очевидно існує

потенціал для поширення тероризму.

Ісламісти також підпорядкували під себе навіть природні ресурси регіону.

Хоча Африка довгий час була експортером природних ресурсів, донедавна її

досліджували лише незначно: видобуток ресурсів на квадратну милю був

набагато нижчим, ніж в інших регіонах. Високі ціни на сировину останнього

десятиліття викликали хвилю інвестицій у розвідку, і, оскільки Африка була

найменш дослідженим регіоном, вона стала улюбленим місцем для таких незаконних угруповань. Протягом останнього десятиліття багато цінних ресурсів було виявлено в раніше бідних на ресурси африканських країнах, часто у віддалених районах. Протягом цього десятиліття шахти та транспортна інфраструктура будуть розвиватися для використання цих ресурсів. Хоча природні ресурси мають потенціал для фінансування розвитку, вони також мають потенціал для каталізації насильницького конфлікту. Цінні ресурси були джерелом фінансування для повстанських груп, як у випадку з алмазами в Анголі та Сьєрра-Леоне. Вони також підвищили ставки на захоплення влади, водночас зменшивши потреби у підвітності громадянам шляхом витіснення податків як основного джерела державного доходу: забруднення політики, що виникло в результаті цього, давно було показано на прикладі Нігерії. Крім того, оскільки цінні ресурси ніколи не розподіляються рівномірно по території, вони дають добре забезпеченим регіонам стимул намагатися відокремитися від нації чим і користується Ігіл, як у регіоні Катанга в Демократичній Республіці Конго (ДРК) і регіоні Біафра в Нігерії. Локалізований характер виявлення ресурсів взаємодіє з сильною субнаціональною ідентичністю, створюючи серйозні вразливості безпеки. Ті самі національні та субнаціональні ідентичності можуть бути цілком сумісними в контексті співпраці, але стати опозиційними, коли право власності на цінні ресурси стає помітним. Нещодавнє відкриття нафти в Кенії розташоване у віддаленому районі, народ якого, туркана, ніколи не був інтегрованим у кенійську ідентичність. Нафтову діяльність незабаром довелося призупинити через місцеве насильство. Навіть у Танзанії відкриття газу в районі Мтвара призвело до бунтів і чотирьох смертей, оскільки люди в регіоні стверджували, що він належить їм, а не нації. В даний час Південний Судан впав у громадянську війну через нафту, яка є єдине державне джерело фінансування знаходиться на території племені нуер, тоді як уряд контролюється дінка, їхніми предками-суперниками.

Обмеження африканських військових у відповідь на різноманітні загрози були надто очевидними. Їхня слабкість у великій кількості конфліктів була, ймовірно, неминуча з огляду на їхні економічні та географічні основи: більшість територій в основному надто бідні, щоб нав'язати безпеку своєму розсіяному населенню. Хоча ретроспективно завжди легко виявити політичні слабкості, до свого розпаду Малі не було в жодному з трьох незалежних списків нестабільних держав (наприклад, Світовим банком, ОЕСР або ЄСЗ). За африканськими

стандартами це була одна з кращих демократій. Отже, будь-яке рішення захищеності у цих та подібних країнах знадобиться певна зовнішня військова допомога. Навпаки, обмеження армії в Нігерії та Кенії не є принципово економічними. У Нігерії 200 школярок були викрадені невеликою групою повстанців і вивезені в лісову зону, але нігерійські військові не змогли їх розшукати. У Кенії торговий центр у Найробі був захоплений терористами, а прибережні села зазнали жорстоких нападів. Коли солдатів викликали до торгового центру Найробі, вони скористалися нагодою, щоб пограбувати його магазини, а не зупинити бійню; на узбережжі, після атаки терористи змогли повторити бійню в сусідньому селі. Ці недоліки в основному не пов'язані з неадекватним бюджетом, але чимось глибшим та менш сприйнятливим: мотивацією. Традиційно економічна наука аналізує мотивацію з точки зору фінансових стимулів, пов'язаних із результатами моніторингу. Однак, як стверджують Акерлоф і Крантон, у багатьох контекстах це не є ефективним рішенням. Вони показують, що у високопродуктивних компаніях приватного сектора найпоширенішим вирішенням проблеми збереження мотивації є те, що організації вдається змусити свою робочу силу інтерналізувати її цілі. Завдяки інтерналізації масштаб і спеціалізація узгоджуються з мотивацією. Хоча інтерналізація, а не фінансові стимули є кращим рішенням для багатьох комерційних організацій, це набагато важливіше для державних організацій. Переважно люди здобувають своє розуміння світу не через аналітичні виклади, а через розповіді. Солдат змінює своє сприйняття завдяки , тому що починає приймати низку наративів, таких як «ця армія має важливе значення для миру в країні». Ідентичності, наративи та норми, які звичайно називаються колективними переконаннями, є психологічними процесами, які визначають інтерналізацію. У свою чергу, переконання формуються через участь у соціальних мережах, у яких циркулює інформація.

У більшості африканських країн хронічно не вистачає таких громадських організацій. Багато армій не ефективніші, ніж інші частини державного сектора. Тим не менш, армія має бути громадською організацією, яку найпростіше зробити ефективною. Усі військові мають у своєму розпорядженні ідентичність, наратив і норму які є функціональними та сумісними, а також мережу, яку можна використовувати для їх доставки. Дійсно, тоді як Акерлоф і Крантон беруть більшу частину свого прикладу з приватного сектору, їх архетипічний приклад ефективно організації, використаний як початкова ілюстрація в їхній

книзі, це армія США. У розвинутих країнах світу армії набирають малокваліфікованих підлітків і можуть спонукати багатьох із них ризикувати своїм життям. життя, рівень мотивації, якого рідко досягають навіть інвестиційні банки, що використовують потужні стимули. У всьому світі військові мають монополію на право популяризувати наратив про те, що їхні працівники захищають націю. Хоча певні обставини можуть підірвати цей наратив, у більшості випадків він є потужним. Наратив підтримує чіткі норми особистої мужності та жертвовності як заради національних інтересів, так і інтересів команди. Між ними, наратив і норма підтримують інтерналізацію ідентичності. «Я член команди, яка захищає націю». Переконавання не тільки є привабливими та зміцнюючими, ієрархічна, командна та герметична природа військових мереж дає військовим лідерам потужний засіб для донесення переконань до робочої сили. Навпаки, політичним лідерам може бракувати мереж для формування мотивації. Тоді як живуть солдати разом у бараках, вчителі живуть у своїх місцевих громадах. Вище рівня директора існує незначна організаційна структура Міністерства освіти можуть передати вчителям функціональні переконання: у досвіді роботи типового вчителя мало що є національним. Військова ієрархія веде аж до глави держави. Як наслідок, главі держави може бути легше прищепити загальну норму державної служби серед солдатів, ніж серед учителів. Легке спілкування, що надається воєначальникам за допомогою мереж, які вони контролюють, має кваліфікацію. Якщо поведінка лідерів явно несумісна з переконаннями, які вони пропагують, тоді процес вироджується в театр: учасники просто виконують роль і розуміють, що це роблять інші.

Збройні конфлікти були постійною реальністю в аналізі постколоніальної Африки. За словами Ліндемана (2008), починаючи з 60-х років, загалом 24 країни Африки на південь від Сахари (тобто майже 50% африканських держав) постраждали від війни, тоді як 22 іншим країнам вдалося її «уникнути». «Війни за свободу», «нерозв'язні війни», «проксі-війни» (війни-субститути або війни, контрольовані з-за кордону, типові конфлікти в контексті біполярної суперечки) або «конфлікти після холодної війни» викликали необхідність серйозного огляду їх причин і наслідків. Іноді дуже упереджених і редуційних, заснованих на дуже різних джерелах, методологіях і даних. Тим не менш, більшість джерел погоджуються, що в Африці останнім часом суттєво зменшилася кількість «великих збройних конфліктів». Наприклад,

Стокгольмський міжнародний інститут дослідження проблем миру (SIPRI) стверджує, що якщо в 1990 році в Африці було 11 «великих збройних конфліктів», то уже на 2007 рік ця цифра впала лише до одного (Сомалі). Загалом, за оцінками цього агентства, з моменту закінчення холодної війни в Африці можна нарахувати 14 збройних конфліктів, а саме: Алжир, Ангола, Демократична Республіка Конго (колишній Заір), Республіка Конго, Еритрея-Ефіопія, Гвінея-Бісау, Ліберія, Руанда, Сьєрра-Леоне, Сомалі, Судан і Уганда. Деякі з цих контекстів, відповідно до циклічної динаміки насильства, яка часто характеризує багато збройних конфліктів, все ще переживають варті уваги епізоди насильства. Місце в регіоні дельти Нігеру в Нігерії також заслуговує на особливу увагу через періодично високий рівень насильства, руйнувань і смертельних випадків. Хоча ми усвідомлюємо, що, посилаючись лише на великі збройні конфлікти, ми залишили поза увагою інші конфліктні ситуації на континенті, факт полягає в тому, що такий підхід дозволяє нам зосередитися на спільних характеристиках цих конфліктів. Незважаючи на те, що переважна більшість із них розглядається як внутрішньодержавний конфлікт, вони також є сильно регіональними конфліктами. Подібним чином, це конфлікти, що відбуваються в контекстах, що все більше інтернаціоналізуються та транснаціоналізуються.

На різних рівнях, а не лише на рівні безпосередніх претендентів, велика кількість суб'єктів бере участь або в їх управлінні та або розв'язанні (ООН, НУО тощо), або в їх динаміці (треті країни, приватні охоронні компанії, компанії природних ресурсів) тощо), створюючи складні мережі, що зв'язують місцеві збройні угруповання з гравцями дуже різного характеру (Duffield, 2001). З цього випливає, що війна в Африці мала надзвичайно значний гуманітарний і соціально-економічний вплив. Лише в Демократичній Республіці Конго підраховано, що понад п'ять мільйонів людей могли загинути прямо чи непрямо в результаті збройного насильства. У таких країнах, як Сьєрра-Леоне, майже половина населення (близько двох мільйонів) була переміщена через збройні зіткнення, тоді як у Дарфурі кількість загиблих з 2003 року оцінюється у понад 300 000 осіб. Крім того, нещодавній звіт IANSA, Oxfam International і Saferworld стверджує, що континент втратив понад 300 мільярдів доларів в результаті війн за останні роки. Коротше кажучи, рівень втрат, прямі та непрямі жертви та вплив на з точки зору альтернативних витрат, трансакційних витрат, впливу на інфраструктуру тощо, що, як таке, спонукає до більш детального аналізу

природи та впливу збройних конфліктів на континенті. Крім того, хоча дані про великі збройні конфлікти свідчать про цей помітний спад, є деякі регіони, де високий рівень напруженості, насильства та політичної та соціальної нестабільності заслуговує на особливу увагу. У цьому відношенні останніми роками державні перевороти (різної інтенсивності та наслідків) були влаштовані в Чаді, Центральноафриканській Республіці, Гвінеї-Конакрі, Мавританії та на Мадагаскарі, викликаючи невизначені сценарії. Існує також напруга, пов'язана з контекстами післямирної угоди, такими як Бурунді, Кот-д'Івуар і Гвінея-Бісау. З іншого боку, такі країни, як Кенія та Зімбабве, були піддані сильним внутрішнім політичним суперечкам, що викликало інтенсивну дипломатичну діяльність у міжнародному масштабі. Нарешті, ми також повинні вказати на деякі територіальні протистояння, які спричинили протистояння, наприклад, між Нігерією та Камеруном через півострів Бакассі або між Чадом і Суданом через ситуацію в Дарфурі. Інші напружені ситуації (інколи з інтенсивною військовою активністю) були пов'язані з сепаратистськими амбіціями (наприклад, регіон Казаманс у Сенегал або Кабінда в Анголі). Наративи, що намагаються пояснити всі ці конфлікти, часто наполягають на зв'язку насильства з такими проблемами, як ідентичність (етнічні, релігійні, культурні), дефіцит або велика кількість природних ресурсів, надзвичайна крихкість, а іноді й крах африканської постколоніальної держави, або переважаюча економічна нерозвиненість у багатьох із цих контекстів. Слабкість держави у зоні хаосу можна і потрібно пов'язувати до інших загроз, оскільки, не маючи влади чи контролю над усією своєю територією, держави є проникними для проростання та розвитку найрізноманітніших проблем різними способами. Ця комбінація може ще більше підірвати і без того крихке існування цих країн як і їх політичну реальність. Є численні регіональні конфлікти, які поширюються через африканський простір, і якщо назвати найбільш актуальні з них, окрім тих, що пов'язані з Ігїл, яка підтверджується як підірване явище у глобальному масштабі: у Північній Африці питання статусу Західної Сахари, конфлікти в Лівії, Малі та всі прояви нестабільності та небезпеки в Сахелі, де проблеми завжди повинні розглядатися як транскордонні та взаємопов'язані; в Африці на південь від Сахари ми можемо висвітлити весь конфлікт у Нігерії, так як і навколо дельти Нігеру, так і Бoko Харам, який, окрім дестабілізації північно-західної Нігерії, поширився на Камерун, Чад і Нігер; і ми не можемо не згадати гуманітарну катастрофу в Демократичній Республіці Конго, де насильство є ендемічним, і проблему кабіндського сепаратизму, яка досі не вирішена в

Анголі, де партизанські гоманці все ще діють на території. Збройні конфлікти також провокують море біженців, які живуть у таборах, де бідність зазвичай висока, а профілактичне обслуговування зменшується. До всього цього в Африці є економічна нерівність, зміна клімату та експоненціальне зростання населення. Цей культурний бульйон викликає чинники, які зрештою сприяють нелегальній міграції, змушуючи людей переїжджати в інші простори в пошуках ресурсів, безпеки та добробуту, послаблюючи території та відчуття простору, знецінюючи держави в логіці їх конститутивних елементів і, можливо, цінування інших; насправді, нічого нового, з відповідними адаптаціями.

Також в Африці відбуваються різноманітні переміщення населення що також впливає на релігійне сприйняття та безпеку у регіоні, міжрегіональні та внутрішньорегіональні, включаючи змішану та нерегулярну міграцію, трудову міграцію та переміщення через конфлікти та стихійні лиха. За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ), налічується 16 мільйонів мігрантів (МОМ, 2018), а Управління Верховного комісара ООН у справах біженців — 10 мільйонів переміщених осіб і сім мільйонів біженців на континенті, що становить близько третини від загальної кількості у світі (УВКБ ООН 2017).

Міграційний фактор (як джерело напруженості та певної нестабільності), з потоком, орієнтованим переважно на західні країни, де нові громади, які осідають, насилу інтегровані в місцеве суспільства, посилює розчарування та потенційну приналежність до комбатантів. Нелегальна міграція, якою користуються транснаціональні злочинні організації (ОСТ), призводить до експлуатації людських страждань. Погляньмо на драматичні ситуації тих, хто шукає в європейському ельдорадо золоті наживи. У патернах, що прямують до північних берегів Середземного моря чи Канарських островів, ми зустрічаємо людей з усього африканського континенту. Вони походять переважно із Західної Африки, але також із Судану, Чаду, Африканського Рогу та навіть Південної Африки. МОМ розглядає три основні маршрути:

північноафриканський (з Африки на південь від Сахари до Північної Африки та Європи); Маршрут Аденської затоки (від Африканського Рогу до Ємену і далі); І південний шлях (зі сходу та Африканського рогу в ПАР і далі). Ці мігранти, які шукають безпеки та благополуччя, ризикують своїм життям. Багато з тих, хто зазнав невдачі, залишаються в транзитних країнах, якими і стають пункти призначення. Вони старіють і поступово припиняють свою «операцію переміщення», що також дозволяє їм мати кілька неофіційних робіт під час

подорожі, що забезпечить їм наступний крок. Це щоденне явище, і мільйони зневірених людей прагнуть дістатися по інший бік кордону стабільності, де все ще відчувається порядок. Ігіл тим часом за допомогою отриманих коштів набувають такого рівня влади, який конкурує з деякими африканськими державами. Вони виражають цю силу своєю здатністю створювати різні форми нестабільності в країнах, в яких вони працюють, нестабільність широкого спектру від соціальної до економічної, від політичної до психологічної. У той же час вони намагаються опосередковано отримати політичну владу через корумпованість своїх суверенних органів та їх посадових осіб, щоб залякати встановлену владу, щоб гарантувати повну свободу дій у своїй злочинній діяльності. Це ще більше послаблює і без того слабкі державні структури. У Західній Африці, регіоні, де більшість країн є одними з найбідніших у світі, торгівля наркотиками оцінюється в сотні мільйонів доларів. Мережі торгівлі наркотиками часто користуються структурними недоліками в таких країнах, як Гвінея-Бісау, і за схвалення місцевої правлячої еліти перетворюють регіон на значний транзитний центр для розподілу маршрутів у Європу. У звіті Західноафриканської комісії з наркотиків за 2019 рік представлені дані, які показують, що того року більша частина потоку кокаїну з Латинської Америки до Західної Африки перетнула архіпелаг Кабо-Верде, звідки він попрямував до Атлантичного узбережжя регіону. У цій торгівлі, яка охоплює пористий регіон Сахара-Сахель, різні підривні групи підтримують економічні та симбіотичні зв'язки з племенами туарегів і берберів, співпрацюючи в торгівлі різними продуктами і, перш за все, у зборі податків від цієї торгівлі. працівників без документів, особливо в Нігерії, Буркіна-Фасо та Гані.

Також яскравим прикладом загрози економічній та енергетичній безпеці зі сторони релігійної терористичної групи є піратство, оскільки ця злочинна діяльність перешкоджає вільному переміщенню товарів, у тому числі вуглеводнів. Він проявляється в африканському просторі у двох великих протилежних регіонах, але обидва перетинають деякі з основних морських шляхів, але з характерною формою дії: Африканський Ріг і Гвінейська затока. Їх робота в цих місцях базується на поганих соціально-економічних умовах населення та нездатності прибережних держав нав'язати свою владу на морі. На Африканський Ріг припадає 8% світових вантажних перевезень, від 40 до 50% нафтових танкерів і 26% контейнерних перевезень (UNITAR/UNOSAT 2014). Альтернативний шлях через Південну Африку, окрім збільшення

відстані, зростає вантажопереvezення. На Африканському Рози діяльність в основному базується на біноміалі викрадення/рятування, причому загальні витрати на діяльність оцінюються від 5,7 до 6,1 мільярда доларів США і покриваються як компаніями, так і державами. У цьому регіоні міжнародні операції з військовими операціями на морі, такі як STF 151 США або Atalanta Європейського Союзу, сприяли його майже зникненню. У Гвінейській затоці піратство налічує 600 нападів між 2012 і 2020 роками, що серйозно вплинуло на місцеву економіку та діяльність портів. Слід нагадати, що в регіоні Гвінейської затоки видобуток нафти становить близько 16% світового виробництва. У цьому нестабільному регіоні майже всі нафтові родовища розташовані в морі, що призводить до певної небезпеки щодо нестабільності, яка страждає на континентальній території. Цей регіон також включає басейн Конго (другий за величиною водний і лісовий комплекс у світі після Амазонки), який охоплює близько двох мільйонів квадратних кілометрів. У цьому великому просторі все ще існують інші ризики безпеці, доступ до природних ресурсів. Енергетична безпека Європи дуже залежить від її південного флангу. Близько 25% природного газу та 65% нафти, які Європа імпортує, перетинає Середземне море. Іспанія імпортує 75% природного газу з Алжиру, Італія імпортує 50%; ЄС збільшив імпорту нафти з Африки з 18% до 23% між 2014 і 2020 роками; навіть в 2014 році на Європу припадало 45% нігерійського та 20% ангольського експорту, тому вкрай важливо гарантувати свободу пересування на морі та безпеку поставок.

Протягом останніх 50 років континент був ареною постійних територіальних та релігійних конфліктів які матеріалізувалися у постійне структурне насильство з різними коренями, але головним чином через крихкість держав, неспроможних гарантувати свої кінцеві цілі — безпеку, справедливість і добробут. Саме ця постійна крихкість перешкоджає контролю над територією та утриманню монополії на застосування сили, що уможлиблює появу інших суб'єктів, які прагнуть замінити формальну владу, контролюючи населення та здійснюючи над ним різний ступінь соціальної відповідальності, як і численні випадки в пористому регіоні Сахара-Сахель. А саме рухи помпенів або асоціації етнорелігійного, соціального, безпекового чи політичного/народного характеру, які замінюють або виникають, причому найдосконалішою організаційною формою є те, що ми називаємо глобальною підривною діяльністю.

Сьогодні глобальна диверсія матеріалізується у двох основних фракціях глобального джихадистського руху (Аль-Каїда та ДАШ), які прагнуть завоювати простори та владу також і в Африці, використовуючи не лише політичні механізми, але також, де необхідно, насильницькі дії. Його структура є складною, еволюційною та легко адаптується до різних просторів і контекстів, будь то фізико-географічні, ідеологічні та навіть у кіберпросторі, завжди прагнучи сприяти відняттю включення ідентичності. Пов'язана ці ні з глобальною підривною діяльністю, присутність ОКТ і потужне відродження піратства, особливо в регіоні Гвінейської затоки, все ще очевидні на континенті, що ставить під загрозу економічну та енергетичну безпеку Заходу. Економічна нерівність, прояви зміни клімату, що призводять до дефіциту ресурсів і зростання посушливості, а також прогресування пандемій та їх соціальні наслідки та наслідки для безпеки є очевидними та тривожними, як у випадку зі СНІДом та очікуваним експоненційним демографічним зростанням, особливо в регіоні на південь від Сахари, який зрештою сприяє безпрецедентному міграційному явищу на захід, змушуючи людей переїжджати в інші простори в пошуках (поступово дедалі менших) ресурсів, безпеки та добробуту, послаблюючи території, породжуючи напругу та нестабільність в і без того крихких державах, у спіралі конфлікту. Міжнародне втручання, якщо його добре скоординувати з африканськими державами, може бути більш ніж паліативним засобом. Насправді глобальні загрози, такі як глобальна підривна діяльність, не мають глобальної стратегії реагування (політичної/дипломатичної, соціально-економічної, військової, психологічної та електронної інформатики), яка обов'язково передбачає створення мережі з координаційними центрами в різних державах для обміну та розвідки задля обміну інформацією. З цього спектрального аналізу ідентифікованих загроз багато питань залишаються без відповіді, і можна передбачити кілька сценаріїв: які із загроз мають тенденцію до зростання чи зменшення? Якими шляхами Африка (з усіма її Африканськими країнами) може подолати найгостріші загрози в середньостроковій або довгостроковій перспективі? Яка можлива відповідь, щоб вирішити їх цілісним шляхом? Як міжнародне співтовариство може підтримати боротьбу з її наслідками та пом'якшення їх?

НУБІП УКРАЇНИ

Висновок до 2 розділу

Зі створенням Африканського командування США для нагляду за оборонними програмами на континенті та заохочення «всього урядового співробітництва, стратегію США слід розглядати крізь призму скоординованої дипломатичної, оборонної та розвитку відповіді для створення та зміцнення африканського потенціалу. Вже через такі програми, як Транссахарське контртерористичне партнерство, Східноафриканська регіональна стратегічна ініціатива та Африканська партнерська станція, а також міжвідомчі зусилля під керівництвом Бюро з питань боротьби з наркотиками та правоохоронної діяльності Державного департаменту, Агентства з боротьби з наркотиками, Федеральне бюро розслідувань і Міністерство фінансів Сполучених Штатів інвестують значні кошти в розвиток африканського потенціалу відповідно до стратегій, прийнятих ООН, Африканським Союзом і європейськими партнерами під прапором сприяння «Африканські рішення для африканських проблем». Однак стратегічне планування та нарощування потенціалу є лише двома частинами головоломки в боротьбі з нерегулярними загрозами Африки.

Найважче мотивувати африканця лідера та зміцнення їхньої політичної волі для найкращого управління та використання можливостей свого сектора безпеки. Незважаючи на існування чудових систем ООН, Африканського Союзу та субрегіональних механізмів для протистояння цим загрозам, спостерігається помітна відсутність дій на національному рівні з боку держав-членів, де політична воля часто є слабкою або короткочасною. Сполученим Штатам та іншим іноземним партнерам потрібно буде посилити дипломатичний тиск на африканських лідерів, щоб вони дотримувалися своїх зобов'язань. Надання додаткової допомоги у сфері безпеки повинно залежати від покращення ефективності, але офіційні особи США повинні продовжувати наголошувати на ефективних операціях і значних реформах у промовах, звітах і візитах високого рівня. Там, де африканські дії обмежені постійними проблемами компетентності та спроможності сил безпеки, необхідно розглянути можливість формування «перевіраних підрозділів» із елітних, добре навчених солдатів та офіцерів правоохоронних органів, які діють під наглядом (якщо не безпосередньо). Під командуванням іноземних партнерів для захисту конфіденційної інформації та запобігання корупції та політизації національних сил їх кримінальними

опонентами. Вбудовування американських або інших іноземних військових і розвідувальних радників і наставників в африканських підрозділах боротьби з тероризмом, боротьбою з наркотиками чи інших підрозділах надають можливість підтримувати присутність і ту саму можливість тиснути на лідерів, щоб вони вжили заходів на оперативному рівні, не ставлячи під загрозу суверенний контроль африканських урядів над своїми силами. Покладаючись виключно на африканських лідерів, які вирішили ігнорувати або можуть бути причетними до різних злочинств та контрабандної діяльності була б наївною. З цією метою існує низка нових та інноваційних інструментів для мотивації лідерів, які вважаються непокірними. Наприклад, Державний департамент має можливості в рамках таких механізмів, як боротьба з іноземними наркотиками Закон про визнання правових осіб і Президентська прокламація 7750 про застосування кримінальних покарань, економічних санкцій або заборони на в'їзд до Сполучених Штатів для осіб (та їхніх компаній), які, як вважається, відіграють значну роль у торгівлі наркотиками. Іншим потенційним інструментом є розслідування ООН, яке, ймовірно, проводить «група експертів», пов'язана з Комітетом із санкцій Ради Безпеки. Це може призвести до Резолюції Ради Безпеки ООН, які зобов'язують інші країни забороняти в'їзд призначеним посадовим особам або замороження чи арештування іноземних активів. Деякі аналітики вже висловили думку, що такі розслідування вимагають створення «спеціальних судів», що складаються з регіональних і міжнародних слідчих і юристів, щоб керувати судовим переслідуванням у справах у чутливих сферах, таких як боротьба з наркотиками, які часто пов'язані з корупцією.

Нарешті, активізація односторонніх дій за межами африканських кордонів, наприклад, подальше американсько-європейське повітряне кооперування і спроби заборони на морі в районі Атлантичного океану можуть бути використані для припинення незаконної діяльності, яка проходить через африканські кордони, навіть без допомоги африканських урядів. Африці, Сполученим Штатам та іншим міжнародним партнерам найкраще сприятиме прийняття тристоронньої стратегії для ефективного відповіді на нерегулярні загрози в Африці. По-перше, слід розширити довготривалу підтримку для побудови сучасних та ефективних державних інституцій, здатних захищати власні кордони та протистояти порушенням національного законодавства, які можуть мати регіональні та глобальні наслідки. По-друге, потрібні подальші

зусилля, включаючи використання батого та пряника, щоб змінити політичну волю африканських лідерів, щоб фактично розгорнути свій потенціал сектора безпеки, що розвивається, агресивно, дотримуючись верховенства права. По-третє, Сполученим Штатам та іншим іноземним партнерам потрібно буде розгорнути в Африці все більше власного розвідувального, правоохоронного та військового персоналу для боротьби з терористичною та кримінальною динамікою, які становлять пряму та безпосередню загрозу для батьківщини США.

Немає нічого, що завадило б посиленню африканських, американських і міжнародних зобов'язань протидіяти нерегулярним, недержавним загрозам безпеці континенту. Однак зі стратегічної точки зору Сполучені Штати та інші країни повинні брати на себе зобов'язання лише з широко розповсюдженими очима. Це означає розуміння складності та тривалості проблем, обмежень, з якими стикаються африканські держави у розбудові власних можливостей і політичної волі протистояти цим проблемам, а також величезних ресурсів (людських, фінансових і політичних), які знадобляться для досягнення успіху. Без такого розуміння США та інші постачальники допомоги у сфері безпеки не тільки будуть розчаровані в досягненні своїх цілей, але їхні інвестиції в Африку можуть фактично винагородити тих, хто дозволяє продовжувати насильство, грабунки та грабж.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП УКРАЇНИ

РОЗДІЛ 3

Проблеми та перспективи розвитку концепції безпеки регіону

3.1 Аналіз перспективи вирішення безпекових проблем регіону

Африка була описана або названа кризовим регіоном. Це пов'язано з переважанням політичної кризи та нестабільності на континенті з середини 20 століття. Наприклад, в Африці велось понад 30 війн, тому половина країн континенту та 25% населення так чи інакше постраждали від збройних конфліктів. Конфлікти в Африці спричинили загибель мільйонів людей, травми та жорстоке поводження з незліченною кількістю інших і знищили незліченну кількість засобів до існування. Зараз налічується близько шести мільйонів біженців і внутрішньо переміщених осіб, а також три чверті всіх смертей, пов'язаних із війною у світі, припадає на Африку. На всьому континенті мир і безпека залишаються більше мрією, ніж реальністю. Конфлікти в Африці мають величезний вплив на боротьбу з бідністю, зрештою перешкоджаючи перспективам довгострокової стабільності, економічного становища континенту. Африканські держави звинуватили у холодній війні між колишнім Союзом Радянської Соціалістичної Республіки та Сполученими Штатами Америки. Але закінчення холодної війни на початку 1990 року призвело до величезних змін у природі насильницького конфлікту в Африці, оскільки він набув більшого масштабу всупереч усім очікуванням. Війни стали більше внутрішньодержавними, ніж міждержавними, що призвело до загибелі великої кількості цивільних у 1990-х роках (Kaldor, 1999). Мається на увазі, що понад п'ятдесят років незалежності в більшості африканських держав були п'ятдесятьма роками або п'ятьма десятиліттями втрачених можливостей і поколінь. Нкрума (1968) раніше передбачив цю проблему і запропонував створити Африканський континентальний уряд або Сполучені Штати Африки з африканським урядом. Але цього не сталося, оскільки більшість лідерів континенту віддали перевагу створенню континентальної або регіональної організації, що призвело до створення Організації африканської єдності (ОАЄ) у 1963 році.

Створення ОАЄ не змогло вирішити проблему ескалації внутрішніх збройних конфліктів через її принципи невтручання та поваги до суверенітету держав. Згодом була оскаржена ідея невтручання та поваги до територіальної цілісності держав. Це також призвело до трансформації Організації

африканської єдності (ОАС) в Африканський союз (АС) у 2001 році. АС прийняв цілісний підхід до розбудови миру, який прагне зв'язати мир, безпеку та розвиток і підкреслює важливість національної відповідальності за зусилля з постконфліктної реконструкції. Він уповноважений координувати зусилля восьми основних регіональних економічних співтовариств Африки (РЕС).

А саме; Економічне співтовариство західноафриканських держав (ЕКОВАС); Співтовариство розвитку Південної Африки (SADC); Міжурядовий орган з питань розвитку (IGAD); Економічне співтовариство держав Центральної Африки (ECCAS); Східноафриканська Громада (EAC); Спільний ринок Східної та Південної Африки (COMESA), Союз Арабського Магрибу (АМУ); та Співтовариство держав Сахель-Сахара (CEN-SAD). Він також зобов'язаний залучати групи громадянського суспільства/акторів. Установчий акт АС уповноважує та дозволяє йому втручатися в державу-член у серйозних обставинах, таких як воєнні злочини, геноцид і злочини проти людяності. Саме на тлі викликів безпеці Африканський Союз у співпраці з Європейським Союзом, країнами Групи вісімки (G. 8) та іншими міжнародними організаціями та державами, такими як Сполучені Штати Америки тощо, вирішив встановити африканський мир і безпеку Архітектури (APSA) для запобігання конфліктам, управління конфліктами, розв'язання конфліктів, постконфліктної реконструкції або відновлення та загалом розбудови та підтримки миру в Африці. Це має на меті створити та зміцнити африканський потенціал для управління та вирішення конфліктів на континенті. Протягом 20-го століття держави дивилися на безпосереднє життя сусідів як потенційні джерела загрози або захисту. Зосереджуючись на цих сусідах, держави прагнули розробити правила та норми того, як повинні діяти держави в певному регіональному угрупованні. Стверджується, що оскільки на регіональному рівні було досягнуто більшість успішних домовленостей щодо безпеки після 1945 року та де вже можуть існувати механізми та прецеденти для вирішення питань, це найкраща відправна точка для аналізу та вивчення проблем, пов'язаних із загрозами безпеці та їх вирішення. Баррі Бузан стверджує, що реляційна природа безпеки унеможливує розуміння моделей національної безпеки держави без твердого розуміння моделі незалежності регіональної безпеки, в якій вона існує.

НУВБІП України

Можна скористатися регіональними структурами безпеки так як регіоналізм передбачає співпрацю між державами в географічно близьких і відмежованих областях для досягнення взаємної вигоди в одній або кількох проблемних сферах. У більшості успішних прикладів регіоналізму держави, які вже є міцними партнерами в політичних відносинах (на основі спільних і взаємодоповнюючих цінностей), передають колективні рішення структурам, які доповнюють, а не витісняють національні інститути. Звичайно прихильники реалізму, інституціоналізму та конструктивізму по-різному оцінюють те, як держави повинні взаємодіяти в епоху після холодної війни. Реалісти стверджують, що, оскільки держави максимізують силу та безпеку, вони можуть не співпрацювати одна з одною, навіть якщо вони мають спільні інтереси, оскільки природа міжнародної системи «самопомочі» ускладнює співпрацю.

Інституціоналісти погоджуються з реалістами, що поведінка держави базується на раціональному прийнятті рішень, але відрізняються тим, що вони вважають економічні та політичні стимули такими ж важливими, як прагнення до військової безпеки. Конструктивісти стверджують, що структури міжнародної системи стосуються не лише розподілу матеріальних ресурсів, але й включають соціальні взаємодії, які допомагають формувати ідентичність та інтереси акторів, і не тільки їхню поведінку.

Кооперативна безпека є найефективнішою структурою регіональної безпеки в епоху після холодної війни. Як і у випадку з двома іншими альтернативними структурами безпеки – спільною безпекою та всебічною безпекою – спільна безпека намагається розширити визначення безпеки за межі традиційних військових проблем, включивши екологічні, економічні та соціальні проблеми. Завдяки цьому процесу кооперативна безпека намагається змінити поведінку держави з конкуренції з іншими державами на співпрацю з цими державами. Недержавним суб'єктам надається право голосу на міжнародних форумах, і приймається поступовий підхід до сприяння розвитку співпраці, одночасно визнаючи необхідність для деяких держав підтримувати більш традиційні структури колективної оборони як страхування від суперників, які можуть не бути настільки відданими кооперативний процес, яким вони себе заявляють. Простіше кажучи, кооперативна безпека насправді забезпечує засіб кинути виклик давнім або новим страхам, подолати нерішучість, яка супроводжує прийняття політичного ризику, понизити стіни, які були зведені між суспільствами, урядами та країнами після колоніальної епохи. Періоди до

здобуття незалежності та періоди холодної війни, а також подолати бар'єри сектантських і національних інтересів. Кооперативна безпека заохочує конструктивістський підхід до регіональної безпеки. «Термін [безпека на основі співпраці], як правило, означає консультації, а не конфронтацію, заспокоєння, а не стримування, прозорість, а не таємність, запобігання, а не виправлення, і взаємозалежність, а не односторонність». Виходячи з попередньої дискусії про утворення африканської держави, це так

Зрозуміло, що решта підходу цієї статті ґрунтуватиметься на конструктивістській ідеї безпеки співпраці щодо того, як африканські держави мають взаємодіяти на регіональному та субрегіональному рівнях. Існування африканського міжнародного суспільства передбачає певний ступінь регіональної обізнаності та колективної ідентичності до тієї міри, що Африка стала тим, що Емануель Адлер назвав «когнітивним регіоном». Тобто, після наступлення незалежності від колоніальних держав лідери африканських держав і дипломатична еліта вважали себе членами «африканського» міжнародного суспільства, заснованого на певному ступені спільного історичного досвіду та культурних зв'язків. Тому Джексон і Росберг вважають, що «Африка» — це політична ідея, а також географічний факт. І в основі цього поняття лежала ідеологія африканського націоналізму і (навіть, можливо, панафриканізму). Також важливими є саме культури безпеки — це «наблони мислення та аргументації, які встановлюють поширені та стійкі переваги безпеки шляхом формулювання концепцій ролі, легітимності та ефективності конкретних підходів до захисту цінностей». Культура безпеки допомагає сформулювати основні припущення, переконання та цінності осіб, які приймають рішення, щодо того, як можна і потрібно вирішувати проблеми безпеки через процес соціалізації. Культуру безпеки Африканського союзу (АС) можна знайти в документи та заяви Африканського Союзу та його посадових осіб у його попереднику (Організація африканської єдності [ОАЄ]), а також у зовнішньополітичних заявах його держав-членів, зокрема вираження колективної ідентичності, солідарності та того, що вважається належною та законною поведінкою. Культура безпеки АС включає різноманітність взаємопов'язаних переконань, які проявляються як норми поведінки, тобто стандарти того, що вважається або має бути правильним чи неправильним, і які забороняють певні види діяльності та законні інші — норми — це «колективні очікування щодо належної поведінки для даної особистості». Дискурси про

африканську ідентичність, сформульовані протягом 19-го та 20-го століть, базувалися на концепції панафриканізму. В основі концепції лежить ідея, «що всі африканці мають духовну спорідненість один з одним і що, постраждавши разом у минулому, вони повинні йти разом у нове та світліше майбутнє»

страждання, звичайно, стосуються колоніального періоду та періоду

работоргівлі. Перші офіційні обговорення Панафриканізму відбулися в XIX

столітті за межами Африки (в Карибському басейні, Північній Америці та

Європі), і дуже мало африканців брали участь у Панафриканських конгресах до

п'ятого, який відбувся в Манчестері у 1945 році, де приблизно одна третина

делегатів були африканськими нащадками. Перша конференція (тоді восьми)

незалежних африканських держав відбулася в 1958 році в Аккрі, Гана.

Панафриканський рух також отримав певну підтримку з боку нових незалежних

держав Азії, зокрема через так званий «дух Бандунга», який став важливим

закликом до об'єднання на обох континентах після конференції 1955 року в

Бандунгу, Індонезія. Окрім заохочення кампанії проти апартеїду в Південній

Африці, панафриканізм не досяг практичного прогресу й не зміг сприяти

формуванню плюралістичного суспільства суверенних держав в Африці.

Проект африканського союзу. Амбіційний проект АС як наступника ОАЄ, як

викладено в її Установчому акті (СААУ) 2000 року, вже набув надзвичайної

форми у 2004 році. 99 Менш ніж через два роки після інавгурації АС у Дурбані,

Південна Африка, член держави вже були зайняті переходом від паперового

процесу та процесу ратифікації до запуску двох ключових органів організації:

Ради миру та безпеки (PSC) і Панафриканський парламент (PAP). Нові

інституції мали на меті забезпечити більший ступінь виконання та нагляду за

рішеннями АС. Відчуваною слабкістю ОАЄ було те, що їй бракувало як волі,

так і засобів для виконання своїх рішень, враховуючи, що зобов'язання, взяті

главами держав і урядів щодо миру та безпеки, поваги до демократії, прав

людини та правління закону, часто безкарно порушувалися. СААУ підкреслив

необхідність «сприяння миру, безпеці та стабільності як передумови для

реалізації нашого порядку денного розвитку та інтеграції», так само як він

виражав рішучість заохочувати та захищати права людини та народів,

зміцнювати демократичні інституції та культуру, а також забезпечувати

належне управління та верховенство права. Можна стверджувати, що існують

сім норм, прийнятих та інституціоналізованих АС, які становлять центральні

принципи культури безпеки АС (як зазначено в СААУ):

- суверенна рівність членів;
- невтручання держав-членів;
- антиімперіалізм/африканські рішення насамперед;

-uti possidetis ;

- незастосування сили/мирне вирішення суперечок ;
- засудження неконституційних змін урядів ;
- право Союзу втручатися в справи держави-члена за серйозних обставин

Що представляє особливий інтерес, так це рішення про створення першої загальноконтинентальної регіональної системи колективної безпеки, AUPSC. На саміті в Аддіс-Абебі в липні 2002 року було досягнуто домовленості про створення AUPSC, призначеного як «оперативна структура для ефективного виконання рішень, прийнятих у сферах запобігання конфліктам, встановлення миру, операцій з підтримки миру та втручання, а також розбудова миру та постконфліктна реконструкція».

AUPSC приєднався до Механізму економічного співтовариства західноафриканських держав із запобігання, управління та розв'язання конфліктів, підтримання миру та безпеки (Механізм ECOWAS) та Органу співробітництва у сфері політики, оборони та безпеки Південно-Африканського співтовариства розвитку (Орган SADC) з трьох африканських механізмів, створених для врегулювання конфлікту на континенті за допомогою, зокрема, військового втручання та дипломатії.

Протокол про AUPSC (Рада миру та безпеки Африканського союзу) набув чинності 26 грудня 2003 року після ратифікації 27 із 54 держав-членів АС. Протокол про AUPSC було прийнято відповідно до статті 5(2) СААУ «як постійний орган, що приймає рішення для запобігання, управління та розв'язання конфліктів» і служить «системою колективної безпеки та раннього попередження для сприяння своєчасному та ефективне реагування на конфліктні та кризові ситуації в Африці». Відповідно до статті 22, AUPSC замінив Каїрську декларацію та замінив резолюції та рішення MCPMR ОАЄ. Таким чином, цілі AUPSC не є новими для африканського політичного ландшафту, і вони доповнюють принципи, закріплені в статті 3 СААУ яка

повторює структуру колективної безпеки, запропоновану проектом Кампальського документа 1991 року для Конференції з безпеки, стабільності, розвитку та співпраці в Африці.

Основними цілями AUPSC є Сприяти миру, безпеці та стабільності;

Гарантувати захист і збереження життя та всього майна, добробуту африканського народу та його навколишнього середовища, а також створення умов, що сприяють сталому розвитку; Передбачати та запобігати конфліктам; Сприяння та реалізація розбудови миру та постконфліктної реконструкції діяльності; Координування та гармонізування зусилля на континенті щодо запобігання та боротьбі з міжнародним тероризмом; Розробка спільної оборонної політики та просування та заохочування демократичної практики, належного врядування та верховенство права; Захищати права людини та основні свободи; Повага до святості людського життя та міжнародного гуманітарного права.

Склад AUPSC не є абсолютно унікальним і певним чином він навіть відображає структуру Ради Безпеки Організації Об'єднаних Націй (РБ ООН), зокрема щодо питань, що стосуються членства, основних функцій і процесу голосування. Частково це може бути пов'язано з тим, що під час розробки Протоколу АС покладался на персонал і радників РБ ООН. Однак одна яскрава відмінність полягає в тому, що склад AUPSC є набагато демократичнішим, ніж склад Ради безпеки ООН, оскільки він не має жодних положень щодо постійного членства. Подібно до РБ ООН, AUPSC складається з п'ятнадцяти членів, які обіймають свої посади два або три роки. Члени AUPSC «обираються на основі рівних прав» і відповідно до «принципу справедливого представництва та ротатії». Потенційні члени обираються відповідно до багатьох критеріїв, включаючи їх здатність і готовність підтримувати, просувати, фінансово підтримувати та відстоювати принципи АС і брати активну участь у субрегіональних і регіональних миротворчих і підтримкових операціях. AUPSC уповноважений виконувати декілька важливих функцій, а саме: доповнюють і суперечать іншим механізмам безпеки, які вже існували на момент заснування, включаючи механізм ECOWAS, протокол SADC і механізм конфлікту Міжурядового органу з розвитку (IGAD). Механізм ECOWAS і Протокол SADC будуть розглянуті більш детально в наступних розділах. Цікаво відзначити, що Механізм IGAD гарантував забезпечення миротворчості та/або примусу до миру. Протокол AUPSC також передбачав створення трьох

важливих оперативних органів: Групи мудрих, Континентальної системи раннього попередження (CEWS) і Африканських резервних сил (ASF). Група консулює та підтримує «зусилля Ради миру та безпеки та Голови Комісії, зокрема у сфері запобігання конфліктам» та «в усіх питаннях, що стосуються просування та підтримки миру, безпеки та стабільності в Африці». До складу групи входять п'ять видатних африканських діячів, які зробили «видатний внесок у справу миру, безпеки та розвитку на континенті». Панель також підготувала низку 64 тематичних доповідей з питань, пов'язаних з миром і безпекою на континенті, таких як питання, що стосуються безкарності, жінок і дітей у конфліктах і суперечках.

Зростаюче усвідомлення важливості проактивних заходів для запобігання конфліктам, а не реагування на конфлікти призвело до створення CEWS. CEWS є додатком до MCPMR ОАЄ, який також був інтегрований до AUPSC, і має повноваження надавати Комісії (Секретаріату АС) своєчасну інформацію та аналіз «для консулювання Ради миру та безпеки щодо потенційних конфліктів і загроз миру». У протоколі зазначено, що CEWS складатиметься з «центру спостереження та моніторингу», який буде називатися «ситуаційною кімнатою», який відповідатиме за збір даних та їх аналіз, пов'язаних із конфліктом на континенті. Передбачалося, що CEWS буде пов'язаний із субрегіональними механізмами конфліктів у п'яти субрегіонах Африки, включаючи механізм ECOWAS, орган SADC та IGAD. Це п'ять субрегіональних механізмів і механізмів REC також є частиною системи CEWS, включаючи Союз арабського Магрибу (AMU), Східноафриканське співтовариство (EAC), Спільний ринок Східної та Південної Африки (COMESA), Економічне співтовариство Держави Центральної Африки (ECCAS) і Співтовариство держав Сахелю та Сахари (CEN-SAD). ASF є, мабуть, найважливішим органом у структурі AUPSC. Більш ніж будь-коли раніше було усвідомлено, що існує нагальна потреба в рішучих відповідях на виклики миру та безпеки на континенті. У травні 2003 року керівники оборони та безпеки африканських країн почали обговорення того, як АС міг здійснювати втручання в держави з ідентифікованими «важкими обставинами», дотримуючись принципів невтручання та відповідальності за захист, закріплених у CAAU. Ближче до кінця 2004 року було створено ASF, що діяла під егідою AUPSC. ASF — це сили швидкого розгортання, «що складаються з резервних

багатопрофільних контингентів з цивільними та військовими компонентами». Дозволено проведення кількох типів операцій,

в тому числі: місії зі спостереження та моніторингу; інші види миротворчих місій; втручання в державу-член у зв'язку з серйозними обставинами або на прохання держави-члена з метою відновлення миру та безпеки. Превентивне розгортання, щоб запобігти ескалації суперечки або конфлікту, поширенню поточного жорстокого конфлікту на сусідні регіони.

У регіонах або штатах, також здійснюється виведення насильства після того, як сторони конфлікту досягли згоди; У розбудові миру, включаючи постконфліктне роззброєння та демобілізація також присутня гуманітарна допомога для полегшення страждань цивільного населення в зонах конфлікту та підтримка зусиль з подолання великих стихійних лих також будь-які інші функції, які можуть бути доручені Міністерством миру та безпеки. Рада або Асамблея АСР мали бути організовані у п'яти регіональних бригадах (кожна з яких складатиметься з 5 000 осіб, що доведе загальну чисельність до 25 000 осіб), щоб відповідати існуючим п'яти регіональним угрупованням АС:

- Бригада Співтовариства розвитку Південної Африки (SADCBRIG);

- Східноафриканський механізм миру та безпеки, більш відомий як Східноафриканська резервна бригада (EASBRIG);

- Північноафриканська регіональна бригада можливостей, більш відома як Північноафриканська резервна бригада (NASBRIG);

- бригада Економічного співтовариства західноафриканських держав (ECOBRI);

- бригада Економічного співтовариства центральноафриканських держав

(ECCASBRIG), також відомий як Багатонаціональні сили Центру Африки.

Якщо превентивна дипломатія через голову Комісії чи Групу мудрих зазнає невдачі у спробах розв'язання конфлікту, система АУПСК має ініціювати швидке розгортання резервних миротворчих сил, щоб запобігти або зменшити кровопролиття.

Що до перспективи вирішення проблем та варіанти дій то звичайно в першу чергу потрібно налаштувати спільну стратегію. На останньому саміті ЄС-Африка було зазначено, що досягнуті на сьогоднішній день результати, а також темпи їх прогресу були нижчими від очікувань як партнерів, так і зацікавлених сторін. Така ситуація зумовлена такими основними моментами: необхідно суттєво переглянути та посилити політичний діалог та участь зацікавлених сторін; відсутність фінансових ресурсів і можливостей з обох сторін для реалізації амбітних планів дій; результати нижчі, ніж спочатку очікувалося, потрібен час, щоб матеріалізуватись, і немає загальної видимості. Потрібні більш постійні зусилля для просування розпочатого процесу, щоб забезпечити більшу здатність до адаптації та більшого впливу. У зв'язку з цим можна розглянути наступні дії: відновити політичний діалог на регулярній основі між самітами, щоб надати більше динамізму партнерству; розвивати партнерство, яке фактично орієнтоване на населення, шляхом посилення участі громадянського суспільства; сприяти взаємовигідному партнерству; сприяти належному врядуванню, правам людини, боротьбі з корупцією, а також прозорості та підзвітності; для зміцнення африканського потенціалу миру та безпеки. Складність дій і залучених зацікавлених сторін вимагає посилення координації між різними зацікавленими сторонами ЄС. А оскільки тут має місце протистояння двох логік – міждержавної та громадської, питання стає ще складнішим.

Потрібно вирішити питання безпеки в Гвінейській затоці. Стратегія ЄС щодо Гвінейської затоки базується на інтегрованому підході, який пов'язує виклики безпеки кордонів, управління та розвиток на морі та на суші. Інтерес в інтеграції всіх цих вимірів полягає в тому, щоб отримати більший кумулятивний ефект: політичний вимір, ефективне врядування, боротьба з корупцією, безпека, інституційна складова, економічний вимір і розвиток. ЄС може фактично обмежити ризики, допомагаючи державам зміцнювати верховенство права та підвищувати ефективне управління в усьому регіоні, зокрема шляхом вдосконалення морської адміністрації. Ефективна боротьба з піратством у Гвінейській затоці повинна об'єднати всі елементи, які досі були мобілізовані фрагментарно, щоб дати вичерпну відповідь на визначальні фактори цієї проблеми. Це передбачає, зокрема, розгляд таких розмірів: реалізація сегменту допомоги економічному розвитку з метою усунення

крайньої бідності, зменшення диспропорцій, зміцнення субрегіонального співробітництва щодо спроможності прибережних держав узгоджено вирішувати кризи, а також сприяння правовому співробітництву між прибережними країнами в наказати покарати винних актів піратства. Нарешті, боротьба з корупцією та мережами незаконної торгівлі, які підживлюють нестабільність у субрегіоні, також має бути розглянута. Потрібно Сприяти співпраді з іншими партнерами для визначення спільного бачення розширеного атлантичного простору. Регіон має стратегічне значення для зовнішніх дій Європейського Союзу та інших держав, старих або нових, у розширеному атлантичному просторі. Регіон підпадає під розбіжність інтересів залучених держав і організацій. Тому дії, які відбуваються, не завжди є взаємодоповнювальними та скоординованими. Багатовимірність і взаємозв'язок питань – безпеки, економіки, політики – вимагають скоординованих відповідей. Пожвавлення інтересу Сполучених Штатів до цього регіону Африки пояснюється тим фактом, що він став стратегічним у двох аспектах, які зростають: боротьба з тероризмом і доступність природних ресурсів. Якщо Європейський Союз, здається, має привілейовані відносини з зацікавленими сторонами в субрегіоні в світлі історії, яка їх пов'язує, роль Сполучених Штатів залишається центральною через їхній військовий потенціал і їх тривалу боротьбу з міжнародним тероризмом. Задаючись питанням про долю відносин між двома зацікавленими сторонами, чиї порівняльні переваги (співпраця в галузі розвитку для однієї та військовий потенціал для іншої), здається, знаходяться в центрі проблем стабільності в Африці, і ставлять питання про координацію дій, що об'єднують політика безпеки та розвитку. Координація із зацікавленими сторонами за межами ЄС для визначення спільного бачення майбутнього розширеного Атлантичного регіону відсутня. Слід докласти зусиль, щоб брати до уваги всіх зацікавлених сторін, особливо країни Латинської Америки, що розвиваються (Бразилія). Необхідно поділитися спільним розумінням підходу до вирішення викликів у регіоні, що охоплює всі сфери політики (економічний розвиток, безпека та права людини). При цьому враховуються часто розбіжні інтереси іншими зацікавленими сторонами, важливо розвивати структури для консультацій між країнами та регіональними угрупованнями, а також з іншими державами, зірками регіону. ЄС повинен зосередитися на діях, спрямованих на підтримку миру та стабільності в Гвінейській затоці, і важливо надавати підтримку країнам і партнерським регіональним організаціям, надаючи їм, відповідно до потреб, навчання, поради,

обладнання та ресурси для того, щоб поступово вдосконалювати свою спроможність самостійно запобігати або управляти кризами.

Також потрібно Сприяти співпраці з регіональними угрупованнями. Дублювання програм між регіональними організаціями негативно впливає на процес інтеграції в регіоні, особливо якщо додати фінансові обмеження регіональних економічних співтовариств. Торгівля обмежена відсутністю інструментів гармонізації для полегшення процесу інтеграції ринків. Координаційні механізми, які існують, не мають нормативної бази та не підлягають виконанню. Консенсус щодо EPA з ECOWAS може стати першою ознакою об'єднання всіх його 28 членів навколо спільної стратегії та переконання решти Африки в тому, що ЄС, незважаючи на деякі розбіжності, залишається її найнадійнішим партнером. Африканські регіональні та субрегіональні організації всі без винятку були створені для задоволення потреб своїх держав-членів щодо економічного та соціального розвитку. Жоден із них не був розроблений для вирішення внутрішніх чи міждержавних конфліктів. Такий розвиток подій значною мірою пояснюється збільшенням кількості та зростаючою складністю криз в Африці. Зміцнення співпраці між ЄС і регіональними організаціями Атлантичної Африки може сприяти розвитку ідеалів миру, поваги до прав людини, верховенства права, демократичних принципів і належного управління державними справами в контексті політики співпраці через угоди з ЄС та організаціями в регіоні.

3.2 Роль міжнародних акторів при врегулюванні конфліктних ситуацій

З тих пір, як Британія відступила від колоніалізму в Африці Справді, головне занепокоєння наступних урядів щодо континенту було влучно узагальнено Джеймсом Мейоллом як обмеження шкоди. У цей період, як стверджував Мейол (1986), політика Британії щодо Африки оберталася навколо необхідності перетворити свою імперську спадщину «із пасивів на активи». Це вимагало створення «мережі стриманих, але все ж особливих відносин між Великобританією та її колишніми колоніями. Послідовні британські уряди досягали цієї мети за допомогою трьох основних механізмів: організації та управління міжнародною економікою; двосторонні відносини – передусім економічного характеру; і політична організація міжнародного суспільства. Принципово мало що змінилося у відносинах Британії з Африкою після

холодної війни. Більш симпатичні інтерпретації британської Африки політиці описали його як «скоріше реактивний, ніж проактивний» і «надзвичайно прагматичний», але залишається вірним сказати, що уряди Тетчер, Мейджора та Блера були в першу чергу стурбовані обмеженням шкоди від той чи інший сорт. У цьому сенсі кожен уряд успадкував традиційне постколоніальне британське мислення, яке вважало Африку «радіше джерелом проблем, ніж можливостей». Справа також у тому, що кожна адміністрація використовувала знайомі інструменти економічного, політичного та двостороннього впливу, щоб забезпечити безперервні відносини з африканськими державами. Але в той час як цілі та методи британської політики щодо Африки демонструють значний ступінь спадкоємності, вони вже не настільки суворо обмежені так званою англосовною Африкою чи країнами Співдружності, особливо після виборів Нової лейбористської партії Тоні Блера в травні 1997 року. Розмах, дискурс і мова, що використовуються для представлення та опису британської зовнішньої політики, також змінилися після холодної війни. Ця подія не є унікальною для Британії, але є репрезентативною мовою, прийнятою більшістю західних держав, які проголошують зобов'язання просувати ліберальні цінності за кордоном. Після розпаду Радянського Союзу та супутнього посилення влади неолібералізму британські чиновники представили свою політику щодо Африки як таку, що в основному стурбована сприянням миру, процвітанню Британії та Африки після холодної війни. Зовсім недавно, особливо після 11 вересня 2001 року, причини для серйозної взаємодії з Африкою дедалі більше загорталися в мову «загроз», «ризиків» і «безпеки». Таким чином, британська політика щодо Африки знову демонструє головну турботу про обмеження збитків.

Що до самого Політичного контексту британської політики щодо Африки у 1996 році Девід Ст'ян зазначив, що «африканці та студенти Африки марно шукатимуть тривалих дебатів чи літератури про сучасну британську політику в Африці». Ситуація змінюється, але теза Ст'яна свідчить про те, що Африка не була пріоритетом для британських зовнішньополітичних еліт протягом кількох десятиліть. Їхня увага постійно зосереджена на інших частинах світу, особливо Європі, колишньому Радянському Союзу та Східній Азії. Південна Африка, Зімбабве та (на короткий час) Сьєрра-Леоне — єдині африканські держави, які тимчасово стали головними проблемами зовнішньої політики Великобританії після холодної війни. Але ця відсутність пріоритету не означає, як іноді припускають, що Великобританія не мала африканської політики, а лише те, що

вона не мала турботи для головних гравців у Вестмінстері та Уайтхоллі. Ця відсутність занепокоєння знайшла своє відображення в кількох тенденціях у відносинах Британії з Африкою. Протягом років Консервативної партії (1989-1997), коли Великобританія посилила свою дипломатичну співпрацю зі східноєвропейськими державами та державами-спадкоємцями Радянського Союзу, кількість і розмір дипломатичних представництв в Африці було скорочено (п'ять було закрито лише в 1991 році). На цю тему було мало інформації; бюджети були скорочені (включаючи 18-відсоткове скорочення витрат на Африку між 1994 і 1997 роками); і політика стала майже виключно турботою Адміністрації закордонного розвитку (ODA), яка заохочувала тенденцію в Уайтхоллі розглядати африканську політику як синонім британської програми допомоги, а політика перебувала під сильним впливом колишнього де-факто «міністра Африки». » З тих пір африканські проблеми піднялися вище в порядку денному зовнішньої політики Великобританії за нового лейбористського уряду, кульмінацією чого стала низка промов і політичних документів, у яких говорилося, що континент є «шрамом на совісті світу» і його необхідно негайно підтримувати у міжнародному плані. На практиці, однак, африканські справи рідко були пріоритетом для британських політиків або творців зовнішньої політики. Як одна з кенійських парламентських груп, яка відвідала Лондон у 1998 році. На жаль, практично ніхто в британському парламенті не мав жодних знань про сучасні події в Кенії. Можна підозрювати, що це стосується переважної більшості африканських країн. Мало того, що Африка була незначною проблемою британської зовнішньої політики, коли вона привернула більшу увагу, політика зосередилася на певних частинах континенту та знехтувала іншими. По-перше, британська політика розділила континент на дві частини з окремими проблемами та міністерськими структурами для роботи з Північною Африкою та Магрибом, а також Африкою на південь від Сахари. У політичних колах британську політику щодо Африки зазвичай сприймають як скорочення політики щодо Африки на південь від Сахари. Цей розділ також дотримується цієї конвенції. По-друге, в Африці на південь від Сахари британська допомога, торгівля, інвестиції та інтереси були зосереджені, майже виключно, на Африканській Співдружності. Найбільш вражаючим прикладом цієї тенденції була майже повна байдужість, яку продемонстрував уряд Джона Мейджора до геноциду в Руанді 1994 року. Оскільки вважалося, що Руанда лежить поза її зоною інтересів, сигнали з Лондона британським дипломатам у регіоні полягали

в тому, що це «країна, про яку ми мало знали і про яку мало піклувалися». У той час міністр закордонних справ Дуглас Герд, очевидно, був стурбований тим, щоб схилити східних європейців «в одне ліжко із Заходом», продавати свою партію та суспільству ідею менш заважаючого, але доброзичливого ЄС; і збереження єдності всередині Консервативної партії.

Без миру може бути мало надії на встановлення міцної демократії та сталого розвитку в Африці. На жаль, спроби Великобританії сприяти миру в Африці після закінчення холодної війни були вибірковими, неспослідовними, мало ресурсів, вузько сфокусованими та зосередженими на управлінні, а не на запобіганні насильницьким конфліктам. Проте були позитивні результати, включаючи спроби врегулювати торгівлю конфліктними товарами, такими як діаманти, і нещодавні пропозиції приділяти більше уваги, і, що надзвичайно важливо, більше (людини та фінансових) ресурсів, буде спрямовано на запобігання конфліктам. У роки правління консерваторів Британія значно відмежувалася від континенту, оскільки її економічні та геостратегічні інтереси там зменшилися. У цьому контексті уряд Джона Мейджора приділяв лише незначну увагу та ресурси сприянню миру в Африці та часом проводив політику, контрпродуктивну для його заявлених цілей. За іронією долі, Мейджор був одним із небагатьох британських прем'єр-міністрів, які мали практичний досвід роботи в Африці, працюючи в Нігерії. Позитивним моментом є те, що близько 650 британських військовослужбовців брали участь в операції UNAVEM III в Анголі, а уряд надав понад 36 мільйонів фунтів стерлінгів допомоги для надання допомоги, їжі, притулку, розмінування та демобілізації солдатів. Британський уряд а також Пол Вільямс зробили внесок до трастового фонду ООН, щоб допомогти оплатити діяльність ECOMOG у Ліберії; надав поліцейську підготовку для понад тридцяти африканських країн; і почали розгортати військові консультативні навчальні групи (BMATT) за межами англомовної Африки, зокрема в Анголі та Мозамбіку. Пізніше Мейджор також підтримав пропозицію президента Франції Франсуа Міттерана, зроблену на франко-африканському саміті, що Франція та інші європейські держави, а згодом і ЄС, мають навчити, спорядити та фінансувати африканські війська для миротворчих обов'язків. Ініціатива Великої Британії була спрямована на створення структур для запобігання конфліктам і управління кризами у міру їх виникнення; допомогти африканським державам навчити свої

війська для миротворчої діяльності; а також надання підтримки обладнанням і матеріально-технічним забезпеченням для забезпечення швидкого розгортання.

Але ці позитивні зміни були затьмарені іншою менш конструктивною політикою. Незважаючи на заклики до миру, уряд Мейджора продовжував продавати зброю різноманітним африканським державам, у тому числі режимам, які відкрито зневажали демократичні принципи та стандарти прав людини. Подібним чином, починаючи з 1991 року, Британія продала військовій хунті Нігерії вісімдесят бойових танків Vickers, газ CS і гумові кулі, а також видала більше тридцяти ліцензій на експорт недетального військового обладнання, багато з яких порушували угоди про європейську політичну співпрацю щодо призупинення військової співпраці. Одночасно контингент колишніх гуркхів допомагав для підготовки армії Сьєрра-Леоне. Уряд Мейджора також не був повністю відданий підтримці миру в Африці. У Сомалі, наприклад, британський уряд відмовився надіслати війська як до ЮНОСОМ I, так і до II, але Дуглас Херд із задоволенням закликав інших встановити «опіку» ООН над країною. Уряд також не міг і, мабуть, не хотів перешкоджати британським найманцям, які діяли на континенті, наприклад, тим, хто забезпечував охорону певних гірничодобувних комплексів у Заїрі, а також підтримував хиткий режим Мобуту Сесе Секо (Конфіденційна інформація Африки).

Головною надією регіону є проєкт “Атлантична Африка”. Незважаючи на те, що Африка не займає центрального місця в його обчисленнях, вона представляє незначний інтерес для Вашингтона. Після закінчення холодної війни політика США щодо регіону ведеться за двома стратегічними напрямками. Перша сокира, що виникла після 11 вересня, базується на імперативі боротьби з радикальним ісламізмом, який набирає сили в Африці. Інший має на меті завоювати африканські ринки та забезпечити постачання енергоресурсів, які неминуче стануть більш важливими, оскільки нестабільність поширюється на Близький Схід. Менш ніж через десять років 25% нафти, імпортованої Сполученими Штатами, надходитиме з Африки, тоді як сьогодні цей показник становить 18%, що вже перевищує 17% на Близькому Сході.

Військовий сегмент політики США щодо Атлантичної Африки має різноманітні контури. Він включає програми навчання військового персоналу, розміщення військових баз, а також пряме втручання або «субдія» та спільні

вправи. Вся організація координується Африканським командуванням (AFRICOM), американським військовим командним центром, відповідальним за боротьбу з транснаціональними загрозами, забезпечення безпечного середовища сприяє належному управлінню та розвитку та захищає американські інтереси на африканському континенті. Але ця територія також усіяна «міні-базами», розташованими у великій кількості держав, що дозволяє контролювати, серед іншого, дії терористичних груп. Крім труднощів в оцінці загрози, яку представляють озброєні групи в Сахелі, Вашингтон стикається з реальними проблемами моніторингу та оцінки виконання своїх програм. Сполучені Штати при цьому цікавлять економічні та комерційні аспекти.

Прийнятий у 2000 році американський закон «Акт про зростання та можливості в Африці» (AGOA), спрямований на 40 африканських країн, надає можливість країнам, які мають право експортувати товари до Сполучених Штатів без мита та квот. Він випливає з принципу «Торгівля краще, ніж допомога». Щоб отримати право на цей механізм, країна має відповідати низці критеріїв: створити ринкову економіку, поважати політичний плюралізм, боротися з корупцією та ліквідувати митні бар'єри. AGOA дозволив значно збільшити торгівлю між Африкою та США. Сполучені Штати є першим партнером Африки (на суму 27% її експорту), тоді як весь Європейський Союз поглинає 45% африканського експорту. Асиметрія торгівлі висока: лише 2% імпорту США надходить з Африки. Для ЄС рівень сягнув 3%, що все ще смішно. Половина прямих іноземних інвестицій (ПІІ) США в регіоні спрямована на країни, що мають вуглеводневі та мінеральні ресурси. Гірничодобувний сектор також приваблює фірми з-за Атлантичного океану. Компанії Кремнієвої долини також цікавляться приборною Африкою. Але ця диверсифікація американськими інвесторами залишається незначною. Окрім сприяння ПІІ, AGOA також слід розглядати як стимул для економічних реформ. Сполучені Штати також впливають на Африку через допомогу, отриману в рамках програми «Виклики тисячоліття». Її оголошеною метою є зменшення бідності. Країни-бенефіціари вибираються на основі їхнього прогресу на шляху до ефективного управління.

Також буде доцільним згадати чотири стовпи стратегії США щодо країн Африки на південь від Сахари. В останні роки президент Обама хотів переорієнтувати підхід США до Африки за рамки безпеки. Недавні саміти Сполучених Штатів і Африки відображають цей новий підхід, коли країни

Африки на південь від Сахари переслідують цілі, які є взаємозалежними та зміцнюють одна одну: (1) зміцнення демократичних інститутів; (2) стимулювання економічного зростання, торгівлі та інвестицій; (3) просування миру та безпеки; і (4) сприяння можливостям і розвитку. Поширюючи ці керівні принципи на всі свої двосторонні відносини, Вашингтон плекав особливо тісні відносини з двома країнами: Південна Африка, завдяки її економічному потенціалу та геополітичній ролі, та Нігерія, головний торговельний партнер США в Африці та ключовий гравець у сфері безпеки через феномен Бoko Харам.

Інтерес до Країн, що розвиваються, я нових партнерів Атлантичної Африки виявляються з кількох причин. До регіону все більше залицяються так звані країни, що розвиваються. Причин такого інтересу кілька: відкриття нових ринків і зростаючий апетит до природних ресурсів Африки, купівля або оренда орних земель для забезпечення продуктами харчування та біопаливом; отримання великих контрактів у сфері будівництва та інфраструктури; пошук альянсів на багатонаціональних форумах. Крім того, це про еволюцію самого регіону: поряд зі складною політичною, економічною, соціальною, екологічною та безпековою реальністю існує нова реальність Африки, яка демонструє темпи зростання, подібні до тих, що розвиваються в Азії. Очевидно, що країни, що розвиваються, виявляють великий інтерес до Атлантичної Африки з тих самих причин. Експорт руди з цього регіону країнами БРІКС зростає завдяки попиту Китаю, а також, хоча й у меншій мірі, попиту Індії, Бразилії та Росії. Країни БРІКС не задовольняються простим імпортом ресурсів, необхідних для своїх потреб, а також прагнуть нав'язати себе як справжні учасники видобутку корисних копалин у цій частині Африки. Наприклад, Ангола стала першою інвестиційною країною для Китаю в Африці. Китай також інвестує в Демократичну Республіку Конго та надає позики різним країнам Атлантичної Африки, які перетворюються на проекти китайських підприємств. У гірничодобувній галузі активні бразильські компанії: Companhia Siderúrgica Nacional (CSN) проводить геологічні дослідження в Гвінеї. Gevate, дочірня компанія CVRD, займається відновленням дамби Inga II в Демократичній Республіці Конго. Petrobras присутня в Анголі з 1979 року; нещодавно вони отримали нові ліцензії на діяльність. Бразильська компанія також працює в Нігерії (Lafargue 2008). Крім того, індійські приватні компанії, такі як Tata Group, фармацевтична компанія Cipla і виробник автомобілів Mahindra, вже

десять років працюють в країнах Атлантичної Африки. Також розвивається жорстка конкуренція між країнами, що розвиваються, включаючи Китай, Індію та Бразилію, за доступ до мінеральних ресурсів і ринків у таких країнах, як Ангола та Габон.

Також доцільно згадати Бразилію та стратегію безпеки Південної Атлантики. Африканська політика Бразилії є особливо символічною та репрезентативною для нової «морської дипломатії» або «оборонної дипломатії», яку проводять певні середні держави. Маючи найдовше узбережжя на Атлантичному узбережжі, Бразилія вважає морський простір між північно-східним узбережжям її територія та західноафриканське узбережжя як зона великих стратегічних інтересів. Окрім історичних і культурних зв'язків між Бразилією та африканським континентом або економічних інтересів у Гвінейській затоці, увага, яка приділяється регіону Західної Африки, також пов'язана з його відносною географічною близькістю до бразильської території. Захищаючи свої морські інтереси в Південній Атлантиці, бразильський флот інвестував у свою спроможність патрулювати африканські води. Ця стратегія слідує ширшій дипломатичній меті, спрямованій на просування бразильських військових технологій у контексті конкуренції з США та Європейські держави. Щоб підтримати свою трансатлантичну проєкцію та свій вплив на світовій арені, Бразилія покладається особливо на динаміку Спільноти португаломовних країн (CPLC) на краю Південної Атлантики. Бразилія також бере участь у будівництві, з Африканськими та південноамериканськими партнерами, південноатлантичне середовище співпраці під егідою Південноатлантичної зони миру та співпраці (ZOPACAS). Атлантична Африка вже давно реалізує програми інтеграції. Інтеграція відбувається трьома способами: через створення регіональних ринків; через розвиток регіональних інфраструктурних проєктів і через прийняття та застосування загальних правил. Економічне співробітництво додатково посилюється завдяки лібералізації торгівлі. У регіоні діють п'ять зон вільної торгівлі: Союз Арабського Магрибу (AMU), Спільний ринок Східної та Південної Африки (COMESA), Економічне співтовариство держав Центральної Африки (ECCAS), Економічне співтовариство держав Західної Африки (ECOWAS) і Співтовариство розвитку Південної Африки (SADC). Митних союзів два: Східноафриканське співтовариство (EAC) і Економічний і валютний союз Західної Африки (UEMOA). Офіційна внутрішньорегіональна торгівля залишається низькою, близько 12% (порівняно з 70% у країнах ЄС). Частка

внутрішньої регіональної торгівлі в загальному товарообігу змінюється залежно від регіональних угруповань: SADC (15%), ECOWAS (11%), COMESA (7%); AMU (4%) (Jасquetot 2013). Нова та інша стратегія інтеграції для інвестиційних проєктів була досліджена в Африці, але її розвиток був підірваний скромною спроможністю фінансування інтеграції.

Новий інструмент (Фонд Africa50) був створений за ініціативою Африканського банку розвитку (AfDB) і призначений для фінансування інфраструктури на континенті. Величезним завданням є вжиття заходів, щоб міжнародні та регіональні інституції були зацікавлені у зборі коштів, необхідних для капіталізації Фонду. Макроекономічна конвергенція може зіграти рушійну роль у регіональному інтеграційному процесі. Серед досвіду регіональної інтеграції за допомогою спільних правил, SADC був найбільш значущим. З огляду на те, що макроекономічна конвергенція може відігравати провідну роль у сприянні регіональній інтеграції, регіональні групи в Атлантичному регіоні встановили сильні правила. Ці правила в принципі мають бути перетворені на координацію та гармонізацію національних стандартів, процедур і політики та призвести до створення регіональних державних активів, ефективність яких у плані скорочення транзакційних витрат і з цього приводу підвищення конкурентоспроможності може бути вищою за отриману на рівні кожної окремої держави. За умови, що кожна держава-член дотримується правил гри. Серед досвіду регіональної інтеграції через спільні правила найважливішим є досвід SADC. Організація прийняла меморандум «Регіональний індикативний стратегічний план». Він визначає індикатори та макроекономічні цілі та параметри співпраці у валютно-бюджетних питаннях для держави-члени. У зв'язку з цим центральні банки встановили критерії макроекономічної конвергенції на період до 2018 року (Jасquetot 2013).

Спільна стратегія Африка-ЄС (JAES), прийнята в грудні 2007 року, забезпечила глобальну платформу для відносин між ЄС і африканським континентом. Ця стратегія зосереджена на необхідності просування інтегрованих підходів до безпеки, що охоплюють запобігання конфліктам, зміцнення миру та вирішення конфліктів щодо управління та сталого розвитку. З моменту визначення європейської стратегії безпеки в 2003 році ЄС підтвердив позицію африканського континенту в пріоритетах своєї зовнішньої політики. Ця дата відповідає найпершій європейській місії, розгорнутій в Африці під кодовою назвою «Артеміда». Оскільки виклики в центральноафриканському

субрегіоні були численні та різноманітні. Європейський Союз розвивав співпрацю з тими центральноафриканськими державами, які об'єднані в ECCAS. Таким чином, структурні проблеми призводять до хронічної нестабільності були визначені та розглянуті нахрест у рамках співпраці ЄС-ECCAS. Більше половини з десяти держав, що входять до складу ECCAS, живуть в умовах збройного конфлікту або значної нестабільності. Європейський Союз визначив пріоритетність своїх місій у кожній країні залежно від масштабів насильства та рівня нестабільності. Така характеристика європейських дій свідчить про складність викликів у субрегіоні: виклики щодо реформування сектору безпеки; виклики миротворчості та зміцнення миру, виклики, пов'язані зі зміцненням демократії та верховенства права, просуванням і захистом прав людини та основних свобод; виклики в управлінні. Саме в цьому контексті з 2003 року Спільна політика безпеки та оборони (CSDP) розгорнула місії в ДРК (Artemis, EUPOL RD Congo, EUSEC RD Congo, EUFOR RD Congo). З іншого боку, дії Європейського Союзу в період 2003-2007 рр. були зосереджені на: підтримці ECCAS у впровадженні MARAC (механізму раннього попередження в Центральній Африці); підтримка регіональних ініціатив із запобігання та розв'язання криз, включаючи дії DDRRR (роззброєння, демобілізація, репатріація, реінтеграція та переселення). Проведення європейських місій у Центральній Африці показало невідповідність між заявленими цілями та засобами, які використовували залучені зацікавлені сторони, а саме Європейський Союз з одного боку та держави Центральної Африки з іншого. Відмінною рисою європейського підходу до врегулювання криз є те, що він насамперед спрямований на усунення глибинних причин нестабільності та насильницького конфлікту. Але стабілізувати, убезпечити не означає вирішувати структурну та складну проблему з кореня. Питання, пов'язані з демократією та верховенством права, сьогодні мають вирішуватися інакше, ніж те, що було 20 років тому.

Стратегічне партнерство ЄС-Африка базується на спільних цінностях, інтересах і цілях. Чотири основні цілі цього довгострокового стратегічного партнерства:

1) консолідувати та сприяти політичному партнерству ЄС-Африка з метою вирішення питань, що становлять спільний інтерес для обох сторін;

2) зміцнювати та сприяти миру, безпеці та демократичному правлінню;

3) поважати права людини, основні свободи, рівність чоловіків і жінок і сталий економічний розвиток;

4) сприяти та зробити життєздатною ефективною систему багатосторонніх відносин, оснащену сильними, представницькими та легітимними інституціями.

Чотири головні цілі цього довгострокового партнерства визначають загальну структуру, в рамках якої були розроблені конкретні стратегії: ○ ○

(a) мир і безпека,

(b) управління та права людини,

(c) торгівля та регіональна інтеграція,

(d) питання розвитку.

Ця спільна стратегія, яка в довгостроковій перспективі забезпечить дуже важливу основу для відносин між Африкою та ЄС, має бути реалізована шляхом дотримання послідовних короткострокових дій та планів, завдяки запровадженню розширеного політичного діалогу на всіх рівнях, що дає відчутні результати в усіх сферах партнерства. У 2010 році на третьому Саміті, що відбувся в Триполі, питання прав людини, демократії, імміграції та зміни клімату виявилися основними каменями спотикання. Прагматизм увзяв гору. Четвертий саміт ЄС-Африка у 2014 році допоміг переосмислити майбутні відносини між ЄС та Африкою. Європа не хоче, щоб нові гіганти (Китай, Індія чи Бразилія), менш вимогливі до прав людини та проблем навколишнього середовища, ще більше відкушували її частку ринку в Африці. Було виділено кілька факторів, які обґрунтовують додаткову цінність партнерства Африка-ЄС, зокрема: зростання африканських ринків; прагнення Африки щодо регіональної та континентальної інтеграції; занепокоєння Африки щодо справедливого зростання та успішної інтеграції соціального виміру; необхідність сталої індустріалізації в екологічній сфері; значне збільшення торговельних потоків, інвестицій між Африкою та ЄС; і протилежні демографічні тенденції між двома континентами.

Що до Гвінейської затоки у 2014 році Європейський Союз прийняв

Стратегію щодо Гвінейської затоки, яка базується на комплексному підході.

Стратегія зосереджена на чотирьох конкретних цілях:

1) досягти консенсусу між країнами регіону та міжнародним співтовариством щодо рівня безпеки загрози в Гвінейській затоці;

2) допомога урядам у регіоні у створенні інституцій та сильних морських адміністрацій з метою забезпечення безпеки та верховенства права на узбережжі;

3) сприяти появі процвітаючої економіки в регіоні, щоб створили робочі місця та допомогти вразливим громадам стати більш стійкими та здатними протистояти кримінальній чи насильницькій діяльності;

4) посилити співпрацю між країнами регіону та регіональними організаціями, щоб вони могли вживати заходів, необхідних для пом'якшення загроз на морі та на суші.

Стратегія також спрямована на підтримку резолюції саміту глав держав у Яунде, результатом якого є ухвалення «Кодексу поведінки», що стосується запобігання та припинення актів піратства проти суден і незаконної морської діяльності в Західній та Центральній Африці; ухвалення меморандуму про взаєморозуміння щодо безпеки та охорони морського простору Центральної Африки та Західної Африки, підписаного лідерами ECCAS, ECOWAS та GGC, який включає розробку плану дій щодо подальшого виконання кодексу поведінки.

Слід також Наголосити якщо Африканський Союз вважається основним співрозмовником Європейського Союзу, регіональні економічні спільноти включені як повноправні учасники партнерства. Таким чином, в Атлантичній Африці ЄС відданий координації та впорядкуванню між ECCAS та Економічним і валютним співтовариством Центральної Африки (CEMAC), особливо через пропозицію розробити дорожню карту для досягнення злиття двох організацій. ЄС також підтримує дії ECCAS у сфері морської безпеки в Гвінейській затоці. Європейський Союз фінансує два великі проекти щодо продовольчої безпеки та зміцнення потенціалу для запобігання регіональним конфліктам (створення Механізму раннього попередження та реагування на конфлікти, SEWARN). У сприянні політичному діалогу між SADC та ЄС з 1994 року програма співпраці спрямована на зміцнення потенціалу для забезпечення посередництва в конфліктах і сприяння їх вирішенню, зміцнення регіонального потенціалу з точки зору зменшення ризику стихійних лих, управління

катастрофами, координація гуманітарної підтримки та боротьба з торгівлею людьми.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

ВИСНОВОК

Загалом динаміка безпеки Африканського Рогу в період після здобуття незалежності мала, таким чином, вплив на весь континент. Результати двох тривалих громадянських війн у регіоні (випадки Ефіопії та Судану) змінили карту Африки в період після холодної війни. Дійсно, створення двох нових держав у регіоні, Еритреї (1993) та Південного Судану (2011), окрім трансформації динаміки регіональної безпеки, переконфігурувало карту Африки. Важливість цих подій відображена в тому факті, що збереження кордонів, успадкованих від колоніалізму, було одним із основних положень, які обстоювали африканські лідери в постколоніальний період, в рамках ОАЄ та підтвержені в рамках нинішнього Африканського Союзу (АС). Справи Біафра (1967-1970), Катанга (1967-), Кабінда (1963-), Сомалленд (1991) і Пунтленд (1998) є яскравими прикладами традиційної африканської позиції не визнання сепаратистських рухів (Castellano and Oliveira 2011; Williams 2014; Woodward 2013). Здебільшого динаміка безпеки, яка спостерігається на Африканському Розі в цей період, є внутрішньою динамікою, регіоналізованою через різні механізми переливу, як потоки біженців, повстанців, торгівля стрілецькою зброєю, посилені пористістю кордонів. Це результат, з одного боку, існування погано консолідованих держав, зі слабкими державними можливостями та крихкістю соціальних показників; з іншого боку, концентрація внутрішніх політичних суперечок, прикордонних питань і проблем, пов'язаних з

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

тероризмом і торгівлею стрілецькою зброєю, серед інших транснаціональних проблем. Такі обмеження можна підтвердити низьким рівнем співпраці щодо безпеки та оборони між країнами регіону, що має основне значення для вирішення питань взаємної безпеки. У цьому сенсі важливе значення має нещодавнє зближення Ефіопії, Судану та Кенії, які прагнуть інституційно стабільного та економічно розвиненого середовища. Частково це пов'язано з

експоненцією зростання їхніх економік протягом останнього десятиліття, що сприяло регіональній економічній взаємозалежності. Як приклад можна назвати обмін ефіопських послуг та електроенергії на суданську нафту, що призвело до значного збільшення поставок нафти з Судану до Ефіопії, які у 2009 році перевищили 80% ефіопського імпорту продукту (Castellano and Oliveira 2011).

Вудворд 2013). Крім того, реалізуються проекти в інфраструктурі можна

назвати інтеграційну сферу, наприклад, будівництво трубопроводу, з'єднання нафтових родовищ Південного Судану з портами Джибуті та Момбаси, Кенія, а також портом Ламу та транспортним коридором Ламу-Південний Судан-Ефіопія (LAPSSET), що фінансується Китаєм. Після завершення будівництва

Південний Судан не тільки зменшить свою залежність від інфраструктури

Судану для експорту нафти, але й зменшить витрати на це, оскільки відстань

буде значно зменшена. Остаточне зближення між трьома найбільшими країнами регіону, де зростаючий економічний взаємозв'язок, здається, в той же час є необхідною умовою та сприяючим елементом стабілізації Африканського Рогу шляхом політичної співпраці та зміцнення взаємної довіри. Однак, поки не

будуть зроблені значні інвестиції в будівництво сучасної інфраструктури,

спільної для країн Африканського Рогу, а також міжурядових організацій, здатних вирішувати взаємні проблеми безпеки (збройні повстання, сепаратизм, політичні та релігійні екстремісти, торгівля стрілецькою зброєю та піратство) –

все вказує на те, що реального прогресу для стабілізації регіону, посилення

регіональної інтеграції та розвитку не буде. У зв'язку з цим IGAD постає

необхідним і надзвичайно важливим механізмом, однак недостатнім для

стабілізації регіону.

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. John A. Berry and Carol Pott Berry (1999). *Genocide in Rwanda: A Collective Memory* (Washington, D.C.: Howard University Press p. 113—115.

2. Khadiagala G. M. (2016). Region-Building in Eastern Africa. In D. H. Levine & D. Nagar (Eds.), *Region-building in Africa: Political and economic challenges*, (pp. 175-190). New York, Palgrave Macmillan

3. Kiprono, J. K. (2019). Examining the Sustainability of Ethiopia's Embryonic Territorial Claim on the Ilemi Triangle. *The International Journal of Humanities and Social Studies* 7(8), 64-75. DOI:10.24940/theijhss/2019/v7/i8/HS1908-035.

4. Mhandara, L. (2020). The Great Lakes region security complex: Lessons for the African solutions for peace and security. *Journal of African-Centered Solutions in Peace and Security*, 3 (II), 1-26.

5. Zunes, Stephen and Jacob Mundy 2010. *Western Sahara: War, nationalism, and conflict irresolution*. Syracuse, NY, Syracuse University Press

6. Головченко В., Кравчук О. Країнознавство: Азія, Африка, Латинська Америка, Австралія і Океанія. Навчальний посібник. - Київ: ЗАТ «Нічлава», 2006. – 338 с.

7. Декларація про надання незалежності колоніальним країнам і народам 1960 // *Юридична енциклопедія / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко— К.: Українська*

НУБІП України

енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. — Т. 2 : Д — Й. — 744 с. — ISBN 9667492-00-8.

8. Денисов, В. Н. Африканська хартия прав людини і народів 1981 // Юридична енциклопедія / ред. кол.: Ю. С. Шемшученко — К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана, 1998. — Т. 1 : А — Г. — 672 с. — ISBN 9667492-00-X.

9. Денисов, В. Н. Збройні сили ООН // Енциклопедія сучасної України : у 30 т. / ред. кол. І. М. Дзюба; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001—2020. — ISBN 944-023354-X.

10. Ерман Г. Недооцінена. Як Африка може врятувати майбутнє України // BBC News Україна. - 2020 р., 13 червня.

12. Ерман Г. Сонце сходить над Африкою: як цей континент може врятувати економіку України // BBC News Україна. - 2018 р., 27 липня.

13. Кудря І. Історична географія Африки: постколоніальні студії // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Історичні науки. — 2020 р. - № 1. — С. 103-109.

14. Латенко Володимир. Проблема сепаратизму в субсахарській Африці 1960-х рр. на прикладі Конго та Нігерії // «Міжнародні відносини: теоретико-практичні аспекти» — Вип. 5 (2020). — Стор. 170-181.

15. Мішин О. Особливості формування та функціонування безпекових механізмів Африканського Союзу // Актуальні проблеми міжнародних відносин. — 2011 р. - Вип. 95(1). - С. 13-17.

16. Adetula, V. (2008). The Role of Sub-regional Integration Schemes in Conflict Prevention and Management in Africa: A Framework for a Working Peace System. In A. Nhema and P.T. Zeleza (eds.) The Resolution of African Conflicts: The Management of Conflict Resolution and Post-conflict Reconstruction, pp. 9-21.

Oxford: James Currey

17. Aniche, E.T. and Ukaegbu, V.E. (2016). “Structural Dependence, Vertical Integration and Regional Economic Cooperation in Africa: A Study of Southern African Development Community”. Africa Review, 8 (2): 108-119. DOI: 10.1080/09744053.2016.1186866

18. Besada, H. (2013). *Crafting an African Security Architecture: Addressing Regional Peace and Conflict in the 21st Century*. Surrey: Ashgate Publishing.

19. Engel, U. and Porto, J.G. (2010). *Africa's New Peace and Security Architecture: Promoting Norms Institutionalising Solutions*, Farnham: Ashgate Publishing.

20. Franke, B. (2006). In Defence of Regional Peace Operations in Africa. *Journal of Humanitarian Assistance*, 185, 1-14

21. Jackson, R. (2000). The Dangers of Regionalising International Conflict Management: The African Experience. *Political Science*, 52 (1), 41-60

22. Mbugua, J.K. (2013). Eastern African Contribution to African Union Peace and Security Agenda. In P. Kagwanja (ed.). Nairobi: International Peace Support Training Centre (IPSTC).

23. Nathan, L. (2007). Africa's Early Warning System: An Emperor with no Clothes? *South African Journal of International Affairs*, 14 (1), 49-60

24. Nathan, L. (2010). The Peacemaking Effectiveness of Regional Organisations. *Crisis States Research Centre, Working Paper*, 81.

25. Pirozzi, N. (2009). EU Support to African Security Architecture: Funding and Training Components, *Occasional Paper*, no. 76, Paris: EU Institute for Security Studies.

26. Van Nieuwkerk, A. (2004). The Role of the AU and NEPAD in Africa's New Security Regime. In S. Field (ed.) *Peace in Africa: Towards a Collaborative Security Regime*, pp. 41- 62. Johannesburg: Institute for Global Dialogue

27. Vines, A. (2013). A Decade of African Peace and Security Architecture. *International Affairs*, 89, 1-14

28. Zwanenburg, M. (2006). Regional Organisations and the Maintenance of International Peace and Security: Three Recent Regional African Peace Operations. *Journal of Conflict and Security Law*, 11 (3), 483-508.

29. Vines, A. and Middleton, R. (2008). Options for the EU to support the African Peace and Security Architecture. Study for the European Parliament, February.

НУБІП УКРАЇНИ

НУБІП України

НУБІП України

НУБІП України

Інтернет – ресурси

30. SECURITY CHALLENGES AND ISSUES IN THE SAHELO-SAHARAN REGION// 18p. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/fes-pscc/14026.pdf>

31. United Nations (February, 2019). Security Council Adopts Resolutions Outlining means to Ensure Robust Support for African Union Peace Operations, end Conflict on Continent. Accessed April, 2019. www.un.org/press/en/2019/SC13721.dohtml.

32. Rosemary DiCarlo, (2019) cited in United Nations (February, 2019). Security Council Adopts Resolutions Outlining means to Ensure Robust Support for African Union Peace Operations, end Conflict on Continent. www.un.org/press/en/2019/SC13721.dohtml.

33. PIGNÉ, Jérôme. Stratégie américaine au Sahel; entre héritage historique et enjeux stratégiques. Series on the Future of U.S. Leadership Policy Briefs, January 2015. <http://www.institut-thomas-more.org/upload/media/pigne-usstrategy-sahel-jan15.pdf>

34. SEVERINO, Jean-Michel and Olivier RAY. Africa's Metamorphosis: Are Transatlantic Partners Prepared? GMF Economic Policy Program Policy Briefs, 11 January 2011. <http://www.gmfus.org/node/6992>

НУБІП України

35. Robert J. Feldman, The Root Causes of Terrorism: Why Parts of Africa Might Never Be at Peace// Foreign Military Studies Office, 731 McClellan Avenue, Fort Leavenworth, KS 66027, USA. [2009-12-01 Root Causes of Terrorism-Why Parts of Africa Might Never Be at Peace \(Feldman\) \(1\).pdf](#)

36. African Union Peace and Security Council. "The Continental Early Warning System (CEWS)". < <http://www.peaceau.org/en/page/28-continental-early-warning-system-cews>> Accessed on 12 February 2014.

37. United Nations Environmental Programme. "Diseases and development challenges in Africa," Encyclopaedia of Earth. 24 August 2008. Internet. <http://www.eoearth.org/view/article151750> Date accessed: 30 April 2015.

38. Aning, K. "Africa: Confronting complex threats". Coping with Crisis Working Paper Series. The International Peace Academy, February 2007. <http://africacenter.org/wp-content/uploads/2007/07/Africa-Confronting-Complex-Threats.pdf> Accessed on 10 March 2014

39. Hussein Solomon, University of the Free State// AFRICAN SOLUTIONS TO AFRICA'S PROBLEMS? AFRICAN APPROACHES TO PEACE, SECURITY AND STABILITY. [ajol-file-journals/376-articles/117419-submission-proof/117419-4489-325535-1-10-20150521.pdf](#)

40. Mark W. DeLancey, ASPECTS OF INTERNATIONAL RELATIONS IN AFRICA// [Aspects_Delancy \(1\).pdf](#)

41. Islamists Ansaru claim attack on Mali-bound Nigeria troops. paper // Reuters. 20.01.2013 <http://www.reuters.com/article/us-nigeria-violence-idUSBRE99J0B520130120>.

42. Iraq and Syria: How many foreign fighters are fighting for Isil? // The Telegraph. 24.03.2016. <http://www.telegraph.co.uk/news/2016/03/29/iraq-and-syria-how-many-foreign-fighters-are-fighting-for-isil>.

43. Solomon H. Researching Terrorism in South Africa: More Questions than Answers / Think Tank for the Research of Islam and Muslims in Africa (RIMA). 18.02.2013. <https://muslimsinfrica.wordpress.com/2013/02/18/reaserching-terrorism-in-south-africa-morequestions-than-answers-professor-hussein-solomon>.

44. Al-Qaeda leaders hiding in SA, claims CIA // IOL News. 03.10.2004/ <http://www.iol.co.za/news/south-africa/al-qaeda-leaders-hiding-in-sa-claims-cia-223185>

45. U.S. warns Islamist militants planning attacks in South Africa // Reuters. 04.06.2016. <http://www.reuters.com/article/us-usa-safrica-idUSKCN0YQ0GU>.

46. Terrorism in Africa: specifics, trends and prospects, January 2016/
[Terrorism in Africa specifics trends and prospects.pdf](#)

47. Ерман Г. Сонце сходить над Африкою: як цей континент може врятувати економіку України // BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/features-44941330>

48. Олександр МІШИН, АФРИКА ЯК ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ
ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ // <http://ud.gdip.com.ua/wp-content/uploads/2022/01/64-2021.pdf>

49. Кухта В. В., ДВНЗ «Ужгородський національний університет»,
РЕГІОНАЛЬНІ ПРОЦЕСИ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ НА АФРИКАНСЬКОМУ
КОНТИНЕНТІ З ПОГЛЯДУ ТРАНЗИТОЛОГІЇ ТА ТЕОРІЇ
«ДЕМОКРАТИЧНИХ ХВИЛЬ» // 7377-Текст статті-14814-1-10-20191009.pdf

50. МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ДОНЕЦЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА ІСТОРИЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН І ЗОВНІШНЬОЇ
ПОЛІТИКИ, РЕГІОНАЛЬНІ ПІДСИСТЕМИ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН,
370-421 // <https://r.donnu.edu.ua/bitstream/123456789/67/1/53.pdf>